

HARANGOZÓ FERENC:

## ZÁHONY

Egy ausztráliai útról térve vissza, az első magyar újság ami a kezembe akadt, az „Új Ember” karácsonyi száma volt. — Lapozgatom, s egy képen akad meg a szemem ezzel a fölírással: „Záhony új temploma”... Haranglábszerű torony, beleillesztve egy hosszabb, magyar falusi háznak tűnő épületbe; nagy ablakok és kapu. Olvasom az ismertetést: „Kádár László egri érseket egy fiatal lány (a görög katolikus lelkész leánya) a község római és görögkatolikus híveinek a nevében kérte... szentelje fel templomukat Árpádházi Szent Erzsébet tiszteletére... — A nem is oly régen még 600—800 lelkes kis falu népe megtiszereződött. Záhony ma az ország egyik legforgalmasabb és legkorszerűbb teherpályaudvara... egészen Kisvárdáig nyúló hatalmas vasuti átrakodó körzettel...”

Letettem az újságot — eleget, sőt mindent tudtam.

Milyen súlyos emléket tud földidézni az ember lelkében egy szó, egy földrajzi fogalom: Záhony! — Különösen olyan időkben, amikor a nemzet és az egyén sorsa olyan tragikus közösségben olvad össze, mint az legutóbb a II. világháborús összeomlás után történt. — Mert Záhony a Felsőtiszza innenső oldalán, az új szovjet-magyar határ egyetlen átkelőhelye. A tuloldalon fekszik Csap, szintén várossá lett község. De szovjet várossá; még hatalmasabb pályaudvarral, átrakodóberendezésekkel, széles orosz vasuti nyomtávval, mint Záhony. — Csapon és Záhonyban rakják át a kis nyomorult trianoni magyar vagonokból az óriási szovjet vagonokra és szállítják a feneketlen bendőjű Szovjetunióba a magyar sertést, marhát meg a baromfit, mellette az uránt, alumíniumot meg a búzát, szőlőt és a bort...

Csapon túl a Latorca völgyében fekszik Munkács, a Zrínyi Ilona által védett várral... Itt emelkedik az út a Vereckei szoros felé, ahol Honfoglaló Árpád jött be, és II. Rákóczi Ferenc bujdosott ki Lengyelországba mint előtte és utána annyian... És itt ünnepeztük olyan lelkesen és elhamarkodva a „Lengyel-magyar közös határt”. Azokban a bódult „mindent vissza”-időkben... — Erről is beszélt nekem Záhony. De amiért tollat fogtam, az nem ez, hanem egy még kitörölhetetlenebb személyes élmény, ami hozzá fűződik.

Harminchárom évet kell visszalapozni, egy másik városkába, a neve Neunkirchen. Különös véletlen, ez is „új templomot” jelent, németül.

1949 május 23-át írtak. Felejthetetlen májusvégi nap ragyogott rá erre a Magyar Kisalföld felé néző gyönyörű kis osztrák városkára.

Ki sejtethetné, hogy ez a békés városka modern börtönt rejteget magában? — Hitler építette, de most a Baden-i

szovjet hadbírósnak jött jól. Átmenő börtöne lett. Az ítélet után (rendesen 25 év kényszermunka) innét indulnak el havonként a távoli etappe-ok, Hegyeshalom—Budapest—Záhony—Csap-on át Lemberg óriási elosztó táborába.

Neunkirchenből nyílegyenes út vezet Bécsújhelyre a Bécs-Graz-i autópálya alatt. A gyorsút mindkét oldalán fekete-fenyőerdő húzódik kisebb-nagyobb rétekkel. A baloldalán vezet a Bécs-Villich-Róma-i vasút. — A Semmering felől Bécsújhely felé igyekvő sokezer autós nem is sejt, hogy ennek az erdőnek valamelyik tisztásán volt az a vasuti oldalvágány, ahonnan az óriási rabvonatok alkony beálltával elindultak Lemberg felé...

Azon a gyönyörű május 23-án — a börtönudvaron éppen virágzott az al-

mafa — a Neunkirchen-i börtön zsúfolt celláiban robbanásig feszült hangulatban, mindenki a szibériai etappe-ról beszélt. — Már 4-kor ébresztettek; megkaptuk a darabka fekete kenyeret, meg a „cserpák” (merőkanál) teát, örölt vadgesztenyeporból. A börtönben voltunk magyarok vagy 40-en. Az életrehalálra szóló start láza a szemekben égett. A „tapasztaltak” kiadták a jelszót: „Ha szökésre csak 50 %-os életbeamaradási eséllyel adódnék alkalom, meg kell próbálni.”

Hat óra felé mozgás támadt. A zárkából ABC-sorrendben olvasták ki az embereket és sorakoztatták fel őket hosszú oszlopban a börtönudvaron. Több mint ezer ember! A látvány a ragyogó napfénynél ijesztő volt. A májusi nap jóságos melegen cirógatta a

börtönpenészes arcokat... És azok a virágzó almafák!

Az oszlopból ötvenesével vitték az embereket egy vaskapun át. Mikor csoportomra került a sor, egy nagy garázs-félében találtuk magunkat, ahol orosz katonák estek nekünk nagy késekkel és vagdalták le nyomorult rongyainkról mindazt, ami még összetartotta valahogy: gombot, kapcsot, fűzőt. Mások megint lerángatták penészes lábbelinket és fogókkal tépték föl a talpát, a sarkot. kihúzza minden szeget, ami tartotta. Végül hátracsavarták a kezünket és gúzsba kötötték. Megnyílt a szembenlévő vaskapu és két teherautó jött háttal felénk. Két pár kemény marok megragadta az embert és máris repültünk föl az autóra, ahol kézzel-lábbal gyömöszöltek sorokba ülőhelyzetben, de úgy, hogy az ember lába közé is került rabtárs. Aztán nehéz enyvesponyvát húztak fölénk és a rakomány máris indult kifelé. — A rázás mindent elárult: azt is, amikor kikövezett téren vagy lyukas aszfalton haladtunk, azt is, amikor lefordultunk az útról és dűlőutakon döcögünk tovább.

Már levegő után kapkodtunk, mikor végre megálltunk. Felrántották a ponyvát, és még magunkhoz sem tértünk, máris dobáltak le bennünket egy rétre — piszkos krumplicsákok ötvenesével sorban, ki ülő, ki fekvő helyzetben, ezek voltunk mi. — Amikor a fülemben a zúgás kissé halkult, körüljártam a szemem: egy nagy erdei tisztást láttam magam körül; az erdő felől géppisztolyos katonák rajvonala zárta be, tarkítva pórázon vezetett vérebekekkel.

Közben a teherautók állandóan öntöttek újabb terhüket, míg az ABC le nem pergett és a tisztás meg nem telt fekete fekvő emberekkel. Mintha egy világ nyomoruságát borították volna ki erre a rejtett erdei tisztásra. — Amikor a nap már eltűnt a fenyőfák mögött, nesztelenül, szinte lopva begördült az óriási sötét vonat. Megmozdult a rét, az ötvenes csoportokat elindították egy-egy vagon felé. Ki lábon, szorongatva nadrágját gúzsbakötött kezével, ki térdén kúszva érte el a vagon. Ott megint főlhajigáltak és betuszkoltak egy ketrecajtón a tüskés drótfallal elválasztott vagon belsejébe. Ott a padlón leültettek, arccal az örök felé, akik a tüskés drótfal mögött helyezkedtek el. Magyarok vagy hatan kerültünk egy vagonba, és szorosan egymás mellé kuporodtunk. — A szükséglet elvégzésére lyukat csináltak a vagon padlójába. A rab odakúszott hátrakötött kezével a ketrecajtóhoz és várta, míg valamelyik őr feloldja a köteléket. Dolga végeztével vissza kellett másznia, hogy kezét újra megkötözzék.

Besötétedett mire elindult a rabvonat. Csak sejtettük az irányt: Bécsújhely-Budapest-Záhony. Hegyeshalomnál járhattunk már — magyar beszéd hallatszott kívülről — amikor vagonterünkbe bejött az őr és a közepre villanylámpát helyezett el. Nekünk koncentrikusan a lámpához, arccal fölfelé,

(Folytatás a 2. oldalon)

HORVÁTH BÉLA (1908—1975):

### Elhurcolt magyarok éneke

**Madarak szálljatok, suhogjatok szelek!  
Száműzött magyarok közé eredjetek.  
Vigyétek el nekik e végső sóhajunk,  
Mivel a drót-sövény mögött mi meghalunk.  
A tábor közepén hóhéruunk meggyötör.  
Hazánk oly messze van s közel a sírgödör.**

**E korban szenvedénk, melyben vigadni szégyen.  
Lüktetnek sebeink az Isten Öt Sebében.  
S miként elrendelé, megadjuk im a vért:  
Ma reggel meghalunk egy élő nemzetért.  
Tehát a kánpadon ne hagyj, oh Szent Szűz e!  
Hazánk oly messze van s a sírgödör közel.**

**Hol vagy, kis gyermekünk, szerelmünk merre vagy?  
A vesztőhely kövén, Úr-Jézus, el ne hagyj.  
Mindenünket egybe gyűjts az Égi Udvaron,  
Házadba vedd, akít a puska sújt agyon.  
Mert, im, a puskatús naponta minket öl.  
Hazánk oly messze van s közel a sírgödör.**

**Mive! szegény húsunk a fagyban megdagad,  
Meváltó Jézusunk, mutassad meg Magad!  
Közöttünk megjelenj, kérünk e hajnalon,  
Nyissad meg szívedet, megsebzett Irgalom.  
Sajdulnak sebeink, jaj, szívünk úgy tüzel!  
Hazánk oly messze van s a sírgödör közel.**

**Mindenható Atyánk! aki a nemzetek  
Sorsát és igazát öröktől rendezed,  
Vérünket hasztalan kiomlani ne engedd.  
Anyádnak gyarmatát gyógyítsa meg kegyelmed!  
Keresztény népedért hitvalló vér ömöl.  
Hazánk oly messze van s közel a sírgödör.**

**Ahol leroskadunk könyörtelen utunkban,  
A sárga fagy-halál a föld alól kibukkan.  
Szent-Lélek Istenünk, Pünkösdi Parazsunk,  
Fújjad ránk tüzedet, midőn itt megfagyunk!  
Házunkból szörnyeteg Heródes üldöz el.  
Hazánk oly messze van s a sírgödör közel.**

**Hazánk oly messze van s a sírgödör közel.  
A kivégző szakasz ropogva ránk tüzel.  
De minket Isteni Mesterünk megölel.  
Mellünkön mártírok rubinja tündököl:  
Kijevi katonák sortüze elsöpör,  
De hazánk bölcsője lesz ez a sírgödör!**

(1945—1949 között)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP:

## A mennyország öröme

### ALAPFOGALMAK TISZTÁZÁSA

Utolsó cikkünkben a mennyország örökkévalóságáról volt szó. Hogy ezt jobban megérthessük, tudnunk kell, mi is a mennyország boldogságának igazi alapja. Ha örülünk, mindig valaminek örülünk. Örülünk, ha tél idején meleg szobában lehetünk, örülünk a jó ételnek, italnak, kényelemnek; örülünk ifjúságunknak, szépségünknek, egészségünknek; örülünk tudásunknak, műveltségünknek; örülünk mások barátságának, szeretetének. Mindig van valami, ami örömünket megalapozza, valami amivel

### Záhony

(Folytatás az első oldalról!)

kellett feküdnünk a padlón éjjeli nyugovóra. Kezével jelezte az őr, hogy megfordulni nem szabad. Főlölegesen, mert mindenki kábultan magafőle meredt, csak itt-ott lehetett hallani egy-egy elfojtott, nehéz sóhajt...

Budapesten megállás nélkül átrebegtünk. Mikor már napfény szűrődött be a vagonréseken, bejött az őr, elvitte a lámpát, mi meg újra nekikuporodtunk a vagon falának. A tüskés dróton túl az örök csáj-t főztek spirítuszlángon, hozzá komisz kenyeret ettek kolbászal. — Jó délután lehetett már, mert a vagon átmelegedett a tűző napon. Az örök kis résnyire kinyitották a vagonajtót. A vasuti töltésen, fehér margaréták közt mint friss vérfolt, itt-ott pipacs virított: elhomályosuló szemmel néztem; „látlak-e még szülőföldem?”...

Lemenőben volt már a nap, amikor a Tiszához közeledtünk. Hatan magyarok, mint riadt bárányok simultunk egymáshoz. Mellettem F.-öcsi, a legfiatalabb köztünk. Egy éve, hogy érettségi elől hurcolta el a Katpol. (Katonapolitikai Osztály). Nem messze tőlünk valahol estimára kondult meg a harang. Záhony lehetett. Nagyon halkán imádkozni kezdtük az Ürangyalát... „Istennek Szent Anyja, imádkozzáél éretünk, most és halálunk óráján. Amen.”

Az ima végén F.-öcsi hangosan fölcsuklott. I. Pista, az osztálytársa, akivel együtt fogták el, a Baden-i börtönben halt meg... — Mikor a vonat a Tisza hídján dübörgött, H. Imre énekelni kezdte a Himnuszt. Szinte fölzsabadulva énekeltek. Az örök hallották, de nem szóltak érte. A Tiszahidon túl, Csap-on, már sötétedett, amikor megálltunk. A szomszéd vágányon sertés-vonat állt. Az éhes állatok szörnyű zajt csaptak. Valaki keserűen mondta: „Ezeket is Magyarországról hozták”. — Nekünk nagy vödörökben vizet, zsákokban meg szárított kenyeret hoztak. A víz meleg volt, a kenyér mint a cserép, de kenyér. Hogy vízbemártva ropogtattuk, meggyőződéssel mondtam társaimnak: Mi még hazajövünk ugyanezen az úton.

\*

Ezek a sorok újról írt helyett íródtak. Megemlékezésül azokra a bajtársakra, akik nem jöttek többé haza, és vigasztalásul azoknak, akik hazajöttek. — Aztán emlékezésül azoknak, akik olyan hamar elfelejtették mindazt, ami volt és most „a lengyel példán okulva”, igazolva érzik megalkuvó álláspontjukat. Sőt! az elnyomottat marasztalják el és nem az elnyomót.

A történelem Ura görbe vonalakon is egyenesen ír. — A végső szó nem a rabszolgatartóké, még ha állig föl voltának fegyverkezve is, — de az Emberiességé, az Igazságé és a Szabadságé lesz!

kapcsolatba lépünk, hogy bizonyos mértékben magunkénak mondhatjuk. Amikor a svájci havasokban gyönyörködünk, ezek a hegyek ugyan nem képezik tulajdonunkat, azonban kapcsolatba lépünk velük azáltal, hogy látjuk, szemléljük őket, és ez a szemlélet örömet és élvezetet okoz. Az öröm és a boldogság — a boldogság nem egyéb mint abszolút öröm — mindig egy lelki aktus is feltételez, mely által lelkileg mintegy birtokunkba vesszük azt, ami örömet okozhat. Ha a zsebemben van a főnyeremény, de nem tudok róla, akkor nem örülhetek neki. Ha pedig azt hiszem, hogy nyertem és ez nem igaz, akkor pillanatnyilag örülök ugyan, de ez az öröm végeredményben szánalomraméltó öröm, mert egyszer csak rá kell eszmélnem, hogy tévedtem (vö 1 Kor 15, 19). Ezek a példák mutatják, hogy a boldogsághoz mindig szükséges egy objektív érték, mely örömet megalapozhatja és szükséges részéről egy lelki aktus, mely révén kapcsolatba lépek vele. A kérdés tehát az, hogy mi is az, ami örök boldogságunkat megalapozza, és milyen lelki aktussal kerülök kapcsolatba vele?

### A MENNYORSZÁG KÖZÖSSÉGI ÉLMÉNYT JELENT

A Szentírás a mennyországot minden kétséget kizáróan közösségi élményként írja le. Jézus hasonlataiban közösségi lakomáról beszél. „Hasonlít a mennyek országa egy királyhoz, aki mennyegzőt rendezett fiának” (Mt 22, 2). A továbbiakban megtudjuk, hogy a király elküldi szolgálait, hogy hívják össze a meghívottakat. De egyesek nem akarnak jönni, mások a szolgálakat bántalmazzák vagy megölik. Erre aztán a király másokat, sőt mindenkit meghív lakomájára. A lakodalmas ház meg is telik vendégekkel, a király csak azt az embert zárja ki, akin nem volt megfelelő ruha, azaz aki méltatlan volt ahhoz, hogy a lakomán résztvegyen. E példabeszéd értelme világos. Isten eredetileg a választott népet hívta meg, hogy általa üdvözüljenek a többi népek is. Csak a választott nép hűtlensége miatt nyertek a többiek is, tehát a pogányok, közvetlen meghívást. A király a lakomát fia tiszteletére rendezi, és ez Jézus, az Isten fia. Érdekes, hogy Krisztus, miután az Eucharisziát megalapította, utal erre a lakomára, amikor azt mondja: „Nem iszom a szőlő terméséből, addig a napig, amíg majd azt nem iszom veletek Atyám országában” (Mt 26, 29). Természetesen nem szabad e kifejezést szó szerint venni. A lakoma, a közös étel és ital, a közös asztal szimbóluma a boldog közösségi együttlétnek. Ez a közös öröm-élmény a mennyország egyik alapvető vonása. Az üdvözülték ismerik egymást, üdvösségükben találkoznak egymással és a közös boldogság tudata fokozza a boldogságukat. Persze mások boldogsága csak azért szerep örömet, mert megvan a velük való lelki kapcsolat a szeretet által. A közös hit Krisztusban, a közös szeretet már itt a földön megteremti az Isten országának egységét. Ennek a szeretet-egységnek a végső megnyilatkozása aztán a mennyország öröme, amely abban a felismerésben gyökerezik, hogy az általunk szeretett személyek üdvözülték.

### INDIVIDUALISTA ELTÉVELYEDÉSEK

A zsinat utáni teológusok nem ok nélkül emelik ki a mennyország örömeinek a közösségi jellegét. Egyes keresztények

ugyanis önző individualista módon fogják fel a mennyország örömet. Csak arra törekednek, hogy Istenben boldoguljanak — ami jó és helyes — de ezt úgy teszik, mintha a többiek üdve nem is érdekelné őket. Ez a magatartás annak a jele, hogy már itt a földön élve sem veszik komolyan az Egyházzal való tartozásukat, hisz az Egyház Isten népe, Krisztus tüközzel testes és ebben a természetfeletti közösségben nem lehetünk egymás iránt közömbösek. Ha közömbösek vagyunk, csak azt bizonyítjuk, hogy nem teljesítjük Krisztus Úrnak meghagyását: „Éz az én parancsom: Szeressétek egymást, mint ahogy és szerettelek titeket” (Jn 15, 12). Vannak akik azt mondják: annak még csak örülünk, hogy a mennyországban majd férjemmel, gyermekeimmel, barátaimmal találkozom, de nem is merek arra gondolni, hogy azzal a sok kellemetlen emberrel, akikkel nem tudok megbarátkozni, ismét találkozok. Jelenlétük elkeserítene a boldogságomat, inkább megelőzsem Jézussal és Istenemmel! Szeretetlen, de főképpen oktalan beszéd ez! A mennyországba nem jutnak azok, akik bűneikben megrögzöttek. Akik a földön bűnösök voltak, telve emberi hibával, de Istenhez megtértek és a mennyországba jutottak, azok már régen levetették emberi hibáikat is és szeretetreméltók lesznek. Különböztetve mondhatjuk, hogy megelőzünk Istenrel, hisz Isten kiterjeszti szeretetét minden emberre és a megtérő bűnöst visszafogadja barátságába. Hogyan zárkoztathatnánk el azoktól, akik Isten barátai?

### AZ ÖRÖK BOLDOGSÁG KRISZTOLÓGIAI ALAPJA

Az üdvözültéknek a boldogságban való találkozása tehát növeli boldogságukat. Még sokkal inkább boldogságuk forrása lesz, hogy üdvösségük szerzőjével, Jézussal találkoznak. Ő az, aki Isten akaratából megváltott bennünket, tőle kapjuk a megigazulás kegyelmét, ő a mi feltámadásunknak a mintaképe, ő az Isten népének vezére, az Egyház testének feje, Isten országának a királya. Ő egyben az Emberfia, akinek Isten átadta az ítéletet, ő hívja majd magához az üdvözültéket: „Jöjjetek Atyám áldottai. Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot” (Mt 25, 34). Ő taszítja el magától a kárhozottakat: „Távozzatok tőlem az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült” (Mt 25, 41), vagy a tíz szűrről szóló példabeszéd szavaival élve: „Bizony mondom nektek, nem ismerlek titeket” (Mt 25, 12). Az ő ígértét teljesíti majd az Atya, amikor befogadja országába azokat, akik hittek benne: „Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek. Ha aztán elmentem és elkészítettem a helyet, ismét eljövök, és magammal viszlek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok” (Jn 14, 2-3). Érthető, hogy a szentek minden vágya az volt, hogy Jézussal együtt lehessenek. Ez a vágy töltötte el Szt. Pál szívét is, és ezért megvallja a Filippieknek, hogy legszívesebben már a földi életétől szeretne megszabadulni, hogy Krisztussal együtt lehessen (Fil 1, 25). A tesszaloniaiakat is azzal vigasztalja, hogy majd Krisztussal, az Úrral együtt lesznek (1 Tesz 4, 17). A feltámadott Jézussal, valamint a többi megdicsőülttel való együttlét, a szentek egységének

## Félelem és bizalom

Minden kornak megvoltak a tudósai, akik koruk jellemző életérzését kutatták. Ma körkérdést intéznek az emberekhez, kérdőívek válaszaiból keresik az uralkodó életérzések meghatározását. Keresik, milyen érzések uralkodnak az emberek világában: A technikai haladás csodálata? A felfedezések és a rendkívüli teljesítmények feletti büszkeség? Bizakodóbbak lettünk? Szabadabbak, megszabadulva ezeinyi félelemtől? Ha igazuk van azoknak, akik kezüket korunk ütőerén tartják, nem vált általánossá az előrejelzett biztonság érzése. A bizonytalanság nő sokkal inkább a félelem. Féltünk az atomfegyverek bevetésétől és megsemmisítő hatásától, aítól, ami bekövetkezhet, saját jövőnk bizonytalanságától, minden váratlan kicsi vagy várható nagy romlástól... A félelem csontjaink velejéig hatol és lassan, de biztosan hatalmába kerít mindnyájunkat.

Ebbe a félelemmel telt világba adja ki a parancsot Isten: „Ne féljete!” (Jn 14, 1-12)

Lehet ezt teljesíteni? Az apostolok és azóta annyi keresztény azt bizonyítja, hogy lehet! Ők is látták-látják az ember sokrétű nyomorúságát, katasztrófákat, tragédiákat, szenvedést és szükségét. De Jézus szavaikhoz tartották magukat: „Higyjete Istenben és higyjetek bennem!” A hit nem a katekizmus hit-igazságainak tartása csupán értelmi siker. Emellett az érzésvilág félelmei még szabadon virágzanak. A hit több! Bizalom és odaadás Isten felé, egészen az önátadásig. A megbízható Isten szilárd szeretetébe vetett erős bizalom.

Emberileg akkor keletkezik félelem, ha valaki kiskorában nem kapta meg az ösbizalmat anyjától, aki „mindig ott van, ha az embernek szüksége van rá”, és gondoskodik róla. Vagy, ha ezt az ösbizalmat nem tudta megkapni apjától, pedig őrá is „mindig lehet számítani!” — de csalódnia kellett.

Istenre azonban mindig és minden körülmények között lehet számítani. Az ember a megbízhatatlan és hűtlen, aki Istent elhagyja és nem fordítva. A hívő ember azt mondja: „Benned bízik szívem, nem hagysz szégyent érnem”. Az élet csapásait a hívő el tudja viselni és nem törik össze alattuk. Mert a hit és a félelem kizárik egymást.

Fejős Ottó

tapasztalata feltétlenül boldogságuk forrása lesz. A kérdés most már csak az, hogy vajon a mennyi boldogságnak egy még mélyebb alapját, mintegy végső forrását is keresnünk kell? Következő cikkünkben ezt a legmélyebb alapot majd Istennek színéről-színre látásában jelöljük meg. Egyedül általa részese-dünk Isten örökkévalóságában.

London és a Vatikán felértékeli kapcsolataikat. — Nagy Britannia kormánya és a Szentszék elhatározták, hogy II. János Pál pápának ez év májusában tervezett angliai látogatása előtti diplomáciai képviselőiteket követségi, illetőleg nunciatura rangra emelik. Az angol Foreign Office (Külgügyi Hivatal) és a Vatikán nyilatkozatot adott ki, amely szerint a brit képviselő a Vatikánnál rendes követségi státust kap, míg a Szentszék a St. James-udvarban apostoli nunciaturát állít föl. Mióta VIII. Henrik angol király a XVI. században szakított Rómával, nem volt rendszeres diplomáciai kapcsolat a két állam között.

CHIARA LUBICH:

## Az élet szava

EVANGÉLIUMI ELMÉLKEDÉS

„A gyöngék közt gyöngévé lettem, hogy megnyerjem a gyöngéket. Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek” (1 Kor. 9, 22)

Pál apostol sajátos missziós magatartásának fő jellemzője: „mindenkinek mindene lenni.” Arra törekedett, hogy mindenkit megértse, hogy minden ember gondolkodásmódját elfogadja, éppen ezért a zsidók között zsidóvá lesz, a nem zsidók között pedig, akik nem rendelkeztek az Istentől kinyilatkoztatott törvénnyel — olyanra válik, mint aki a törvényen kívül áll.

Szent Pál akkor alkalmazkodik a zsidó szokásokhoz, ha ez az akadályok leküzdésére vagy a lelkek összebékítésére szolgál. A görög-római világban működve viszont a környezetére jellemző életformákat és kultúrát sajátítja el. Ezért mondja:

„A gyöngék közt gyöngévé lettem, hogy megnyerjem a gyöngéket. Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek”.

Kik ezek a „gyöngék”? — kérdezed.

Olyan keresztények, akik könnyen megbotránkoznak, mivel lelkiismeretük aggályoskodó és ismereteik szűkre korlátozottak. Akik sürgötték a döntést a bálványoknak áldozott húskérdésében: fogyaszthatók-e vagy sem?

Szent Pál tudja, hogy csak egy Isten van, és bálványok nem léteznek. Tehát hiába való a bálványoknak hozott húsáldozat. De ők, a merev vallási formákhoz szokott és a keresztény vallásban még „gyöngék” az ellenkezőjét gondolják és ez megtéveszti őket.

Ezért tanácsolja Pál: jobb nem enni a bálványhúsból, nehogy fölösleges nyugtalanságot, aggályt ébresszünk ezekben a testvérekben.

„A gyöngék közt gyöngévé lettem, hogy megnyerjem a gyöngéket. Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek”.

Mi ösztönzi erre Szent Pált? — kérdezheted tovább.

A szabadság, a Krisztus evangéliuma által fölkinált szabadság széles horizontja tárult fel az Apostol előtt: megszabadulás a bűntől, a haláltól, a zsidó „törvénytől”, a Sátán hatalmától, az országhatároktól, társadalmi osztályoktól, emberi zsarnokságoktól, élvezetvágytól, divat és szokásoktól, a fölösleges béklyóktól. Szent Pál saját lényében megéli ezt a szabadságot és az evangéliummal együtt ezt is továbbadja az általa alapított közösségnek. Az Apostol a keresztény élet szabadságában fedezi föl annak szükségességét, hogy mindenki, szolgálójává legyen. Krisztus a mintaképe, aki engedte, hogy keresztire feszítsék. Aki ezáltal jutott el minden emberhez, hogy mindenki szolgálója lett.

A megtestesült Isten emberközébe jutott, a kereszt által szolidaritást vállalt minden bűnösrel, gyöngeségeinkkel, szenvedéseinkkel, tudatlanságunkkal, elcsüggedéseinkkel, vívódásainkkal, terheinkkel... Pál is így akar élni, ezért mondja:

„A gyöngék közt gyöngévé lettem, hogy megnyerjem a gyöngéket. Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek”.

Miként éljük meg tehát ezt az új életigényt?

Tudod, hogy az életed, a mindennapok értelme az, hogy eljuss az Istenhez. Eljuss, de ne egyedül, hanem a testvé-

## A lengyel helyzet

A katonai diktatúra már a második hónapjába lépett. A helyzet ma egészen megbotránkító szemtanúk szerint igen tisztult és zavaros. Már a DDR-naton a beutazót a leghigorabban ellenőrzik. A lengyel határon motoros is van. A nagyvárosok előtt már több km-re szinte kilométerenként katonai járőrökbe vagy egyes katonai és rendőrszolgálatokba botlik az ember. A katonai járőr araposan átvizsgálja a személyi igazolványt. A rendőrök unottan csinálják, szívesebben vesznek egy kis cigarettát vagy kolbászt a személyi igazolvány helyett. Az összes magasabb hivataloknál, sőt a minisztériumokban is katonák őrzik ellen a belépőt és megadják vagy nem adják meg az engedélyt a belépésre. Az emberek utálva kerülik el az „egyenruhát”. Sokszor a „bűzlik” szóval figyelmeztetnek jelentőkre. A városokban sok a fekete-fehér, élelmiszereket gyűjtő elem. A pontosan névre szóló csomagok még eljutnak a címzetthez, de a közszállítványok bizony sokszor nem érik el a céljukat, mert ott, aki teheti, zabráll. Már a sofőrök is megdézsmálják a szállítványt. Nagy Lajban vannak a beteg vagy gyöngén tápiált gyermekek, mert sem nekik való élelem (tej, gyümölcs) sem orvos-ség nincs elég.

Az egyháziaknál, kolostorok, egyéb intézményeknél is sokszor hiány van az élelemben, különösen a vezető egyháziaknál érezhető a bizonytalanság érzése: sokan internálástól tartanak. Új internálások és elítélések is tovább folynak. — A lakosság között már régóta köztudomású — különösen a tavalyi nyári közös lengyel-orosz hadgyakorlatok óta —, hogy a hadseregben, főleg a vezető posztokon, nagyon sok az orosz katoná. A legtöbben lengyel egyenruhában járnak. Ezeket már régóta képezték ki az esetleges katonai hatalomátvitelre vagy megszállásra. Ezért tanították őket a lengyel beszédre. — Oroszok is északi szlávok lévén — könnyen beszélnek lengye-

rekkel együtt. Téged, a keresztényi, Isten ugyanúgy hív, mint Szent Pált. Neked is, mint az Apostolnak meg kell nyerned, Isten számára meg kell mentened valakit. — Hogyan? Légy eggyé felebarátáiddal. Kisebb és felnőtt testvéreiddel, tudatlanokkal és műveltekkel, gazdagokkal és szegényekkel, honfitársaidal és idegenekkel; azokkal, akik közeledben élnek, akikkel az utcán találkozol, akikkel telefonon beszélsz, akikért dolgozol.

Szeress mindenkit. Különösen a gyöngébbeket. Válg „gyöngévé a gyöngéket, hogy megnyerjed őket.” Fordulj azok felé, akiknek a hite bágadt, akik közömbösek, akik ateistáknak vallják magukat, akik kigúnyolják a vallást. Ha velük tudsz lenni gyöngeségeikben, megnyerjed majd őket.

Ha a feleséged nem törődik az Egyházzal és órákat tölt a televízió előtt, tarts vele, amennyire csak lehet; érdeklődj az iránt, amit szeret. Ha fiad csak a labdarúgásért rajong és már rég elfelejtett imádkozni, légy érdeklődő sportdrukker, te is! Ha a barátod szeret utazni, olvasni, művelődni, de vallási meggyőződését föladta, próbáld megérteni érdeklődésed, és ha tudsz, segíts rajta. Válg eggyé mindenkivel, mindenben, amennyire csak képes vagy. Csak ha métköznek, ne tarts velük. — Akkor egy napon — és ez nincs messze — ők is tudni akarják: Te mi iránt érdeklődsz. — És akkor felebarátáiddal eggyé lenni, nem idővesztés, hanem csupa nyereség.

lül. A jólétesültek tudják, hogy pont a tavalyi állandó hadgyakorlatok a lengyel tengerpartvidéken és a határok mentén, azt a célt szolgálták, hogy a közforgalmú telefonhálózaton kívül, kiépítsék minden fontos hellyel a külön katonai hálózatot.

A jelenlegi „csendet” maguk a lengyelek váharelőttinek mondják. A kemény tél is akadályozza a nagyobb ellenakciókat, bár az üzemekben a munkamegtadások napirenden vannak.

Azt senki se tudja pontosan, hol tartják Walesát háziőrizetben. Minden esetben nem villában, hanem állítólag ott, ahol annakidején Gomulkát tartották internálva, és teljesen elzárják a külvilágtól.

(Egy élménybeszámoló alapján)

## II. János Pál pápa a lengyel kérdékről

A Szt. Péter téren, 30.000 zarándok előtt

Szeretettel fordulok afelé a nemzet felé, amelynek fia vagyok és amelynek ezenfelül is joga volt az Egyház részéről különösebb gondoskodásra. — A lengyeleknek joguk van ahhoz, hogy a saját életüket, a saját meggyőződésüket,



A Szentatya és a lengyel nép fia

kulturájuk és nemzeti hagyományaik szellemében éljék és belső problémáikat maguk oldják meg. Ezeket a kétségtelenül nehéz kérdéseket nem lehet megoldani erőszakkal. — Ezért a felhívásom és kérésom: Vissza kell térni a megújulásnak a párbeszéd módszerére épített újtárra; a minden ember, minden állampolgár jogainak a tiszteletbentartására...

Minden hatalom ereje és tekintélye a dialógusban fejezhető ki, nem pedig erőszak alkalmazásában. A lengyel egyházat Krisztus és Szűz Máriára bízom, úgyszintén szegény hazámat, ezt a megpróbált nemzetet, amely nem először küzd történelme folyamán azért a jogáért, hogy az lehessen ami!

Ugyanezeket a gondolatokat ismételte meg a Szentatya a diplomáciai kar újrakezdésénél. — Minden baj legfőbb forrásának a Pápa a világ két ellentétes blokkra való szakítását tartja. Mert ezzel a szuperhatalmak belekényszerítik nemcsak politikai és gazdasági, de ideológiai érdekszférájukba is a kisebb népeket. A lengyel nép „az én nemzetem” — mondta nyomatékkal a pápa — sorsa

mély szomorúsággal tölt el. Az Egyház fejének, még akkor is ha nem volna lengyel, fel kellene emelnie az igazság és az emberi jogok alapján a szavát az újabb elnyomás ellen. Annál inkább, mert egy olyan népet érint, amely már elviselt 200 éves idegen uralmat. Ez a nép nemcsak sokat szenvedett, de sokat kellett dolgoznia is másokért.

\*

**Német katolikusok Lengyelországról.** A német püspöki kar és a német katolikusok központi bizottsága felhívást intézett a német katolikusokhoz, hogy január 17-én, vasárnap az összes istentiszteleteken imádkozzanak lengyel testvéreikért. Inségük enyhítésére pedig ajánljának fel nagyobb adományt: „Lengyelországban nagyon komoly a helyzet. Milliós és milliós ember lát inséget és el van nyomva. Sok ezer a letartóztatott és az üldözött. A lengyel népnek újra küzdenie kell létéért és szabadságáért. — Mi nem hagyhatjuk a lengyeleket ebben a küzdelmükben egyedül!” — És mit teszünk mi magyarok az évszázados lengyel-magyar barátság jegyében értük?

II. János Pál pápa fogadta Björn-Olof Alholm diplomatát, Finnország új vatikáni követét. Ebből az alkalomból a Szentatya kijelentette: a finn kultúrában rejlő erkölcsi értékek erőt és szilárdságot adnak a finn népnek. Nem mindig a fizikai erő, hanem a kultúra belső ereje segít egy népnek abban, hogy megőrizze önmagát és nemzeti függetlenségét. Utalt a helsinki konferenciára is, rámutatva arra, hogy ez a konferencia különösen kihangsúlyozta az emberi jogoknak és a népek jogainak tiszteletben tartását.

## Egy amerikai levélből

Szeptemberben hat hétre North Dakotába szólított hivatásom. A Bismarck-i Püspök úr engedélyével egyházmegyéjében gyűjtő körutat tettünk Laura testvérrel. Végiglátogattunk kb. negyven plébániát, (kölcönkapott autóval, Laura testvér 2055 mérföldet hajtott!), s a hétvégeken a szentmisék alatt, mindig más-más templomban, beszédeket tartottunk, ismertettük testvéreink missziós munkáit és Társaságunk szellemét, célkitűzéseit. Ötven előadást tartottunk, természetesen angol nyelven.

Ez alkalommal ismét megtapasztaltuk az amerikai nép megértő jóságát, s újra találkozottunk a nagy amerikai préri csodálatos világával. A lakosság nagy része német származású, akiknek elődeit még Katalin cárnő és Mária Terézia telepítették ki a Volga mentére és Bánátba az 1760-as években. Közülük jó száz évvel később, 1875—1914 között sokan kivándoroltak Amerikába. Ezrek és ezrek találtak új otthonra North Dakotában, amely idővel Amerika legnagyobb szesztermő állama lett. Ezek a családok még most is tudnak németül. Rá lehet ismerni a sváb, bajor, feketeerdei tájszólásukra. — (Bár így megőriznék anyanyelvüket a mi magyar családjaink is!) — Meghatva álltunk meg LEFOR-ban a Szent István templom előtt, ahol első Szent Királyunk szobra állt őrt a bejárat előtt: a Bánátból ide áttelepült németek magyarországi emlékeket hordozó szíve emelte. Ezen a vidéken van Szent Erzsébetnek is temploma.

Ezekben a hívó, katolikus családokban nem ritka a 10-12 gyermek. A Richardton-i bencés főnöknő tizenhét gyermekes családból származik. Jut a családokból a jó Isten szolgálatára! S van közöttük nemcsak farmer, munkás és értelmiségi, hanem még „rodeo-champion” is!

Palágyi Natália testvér

## Az Egyház életéből

A Szentatyia a közeli napokban a b ö j t i ü d ő s z a k lelkivilágáról beszélt, kifejtve, hogy a b ö j t i ideje az alkalmas idő arra, hogy az ember megszabadítsa magát az egoizmustól és az anyagi javak utáni mértéktelen sóvárgástól. A b ö j t i ideje a legjobb alkalom arra, hogy az ember és Isten közötti távolságot csökkentsük. Ilyenkor különösen át kell hogy hassa az embert a szeretet és a felebaráti szeretet szelme. Törekednünk kell arra, hogy támogassuk a szegényeket és a szükségét szenvedők számára is emberhez méltó életet biztosítsunk. Ez az értelme a b ö j t i időszak gyűjtéseinek is, a szegények, és a szegény nemzetek segítésének — mondotta a pápa.

\*

II. János Pál a f r i k a i p ü s p ö k ö k fogadásán hangoztatta: Mosoni, nigériai útiának mindenekelőtt lelkipásztori jellege lesz. Célja, hogy erősítse a pápa kapcsolatát a püspökökkel és a püspökök egymás közötti kapcsolatát. Nigériai megnyilatkozásaiban rá akar mutatni arra is, hogy az egyház figyelemmel kíséri a szenvedők, a betegek, a rokkantak, a munkanélküliek, az özvegyek, az árvák, a menekültek sorsát és helyzetét. Az egyház, igyekszik segíteni, mindenütt, ahol tud.

\*

II. János Pál pápánál nemrégiben kihallgatásra jelent meg C l a u d e C h e y s s o n francia külügyminiszter. A fogadás kerekén egy óráig tartott, a megbeszélés színhelye a pápa magánkönyvtára volt. A francia külügyminiszter hosszan tanácskozott Casaroli bíboros államtitkárral is. A megbeszélések homlokterében a lengyelországi és a közélkeleti helyzet állt. Utána közölték, hogy Francois Mitterrand francia államelnök még ebben az évben látogatást tesz a Szentatyánál.

\*

Josef Ratzinger bíboros, München és Freising érseke csak február közepéig marad egyházmegyéje élén, mert, mint ismeretes, a pápa Rómába hívta Seper bíboros utódjaként a hitkongregáció új elnökének. Ratzinger ezen kívül tagja a püspökök ügyeivel foglalkozó kongregációnak, legújabbban pedig a Szentszék közölte, hogy magas tisztsége lesz a Vatikán „külügyminisztériumában” is.

\*

John Edward McCarthy, az amerikai püspöki kar megbízottja, tárgyalásokat folytatott Bécsben az Ausztriába került

### GONDOLATOK AZ ÖKUMENIZMUSRÓL

**Mi az ökumenizmus?** — A keresztény egyházak egységretörése? — Igen! **De nem politika,** — hanem mályhab hűség Jézus Krisztus és Egyházához. — **Nem keresztény front az ateizmus ellen.** — hanem közös keresztény törekvés a szívek megtérésére.

**Nem engedékenység a hitben vagy lemondás saját multunkról és nem elkenődése a vallási különbségeknek,** — hanem a keresztények közös törekvése saját örökségük alaposabb megismerésére és mások vallási értékeinek tiszteltbentartására: egyenrangú keresztények párbeszéde! **Nem hívek toborzása saját közösségük számára,** — hanem törekvés, hogy a különbözőségekben is minél közelebb kerüljünk Krisztushoz, általa egymáshoz és minden emberhez. **Nem divat,** — hanem mély és igazi hit jele. **Nem számítógépes taktika,** — hanem remény, hogy Isten megadja a világnak a megtérés és az egység kegyelmét. **Nem ítélet a keresztény multról,** — hanem hit a keresztény jövőben.

nagyszámú l e n g y e l m e n e k ü l t továbbvándorlásának az ügyében. Az amerikai püspökök ugyanis biztosítani akarják, hogy Amerika az eddiginél nagyobb számban fogadjon be lengyel menekülteket. John Edward McCarthy szerint, amennyiben a jelenleg érvényes bevándorlási kontingens nem volna elegendő, a püspökök az amerikai társadalomhoz és a kormányhoz fordulnak a kontingens növelése érdekében.

\*

E g y p t o m b a n szabadoncsátottak két keresztény-kopt püspököt, akiket még Szadat államelnök idejében tartóztattak le. A Szadat-kormány az iszlám szélsőségre akart lesújtani és mint mondták, a vallási arányosság érdekében keresztényeket is fogságra vettek. Annakidején tizenhárom kopt pap, nyolc püspök és százhuszonöt laikus került fogságba.

\*

Az ázsiai T a j f ö l d törvényhozásának szenátusa elutasította azt a törvényjavaslatot, amely engedélyezte volna a magzatelhajtás bevezetését. Előzőleg a tajföldi püspökök a társadalomhoz és a törvényhozáshoz fordultak és felszólaltak a javaslat ellen. A katolikus püspökök rámutattak arra, hogy ebben a kérdésben minden tajföldi felekezet és egyház egyetért a katolikus állásponttal.

\*

Dr. Joseph Höffner kölni bíboros-érsek, a német püspöki kar elnöke december 20-án fogadta Nagy Alajost és Melzer Aladárt, akik a Szabadságharcos Szövetség nevében átnyújtották a magyar barát egyházfőnek a Pro Libertate Hungariae 1950 emlékérmét. A kölni érsekség építette a kölni Szent István magyar falut és a Mindszenty Magyar Házat. A bíboros megemlékezett Mindszenty bíborosról, aki az ő vendége volt, valamint méltatta a Kölnben folyó magyar ifjúsági munkát. A küldöttségnek az új kölni magyar lelkész P. Serei Károly, valamint két cserkészlány is tagja volt, alkalma nyílt Höffner bíboros a magyar egyház súlyos helyzetéről, a bázisközösségek fontos szerepéről és az erdélyi magyarság elnyomásáról részletesen tájékoztatni.

----

### AZ ISTEN ÚTJAI...

Elkésve, szinte véletlenül, de annál nagyobb örömmel vettük a hírt Gangkofen nagy ünnepéről és szeretett magyar plébánosának, Asztalos Jánosnak, az egykori Pócspetri plébánosnak magas pápai kitüntetéséről. — II. János Pál pápa a sokat szenvedett magyar paptestvért „inter suos capellanos adlegit” — saját káplánjai közé választotta. — A kommunista hazai rezsim más sorsot szánt neki. — Talán sokan emlékeznek még a híres „Pócspetri”-esetre, amikor a rendszer csahosai már 1947-ben nemcsak követeltek „kötelet neki”, hanem hadbírórság elé is állították, amely kötéláttali halálra ítélte. Asztalos plébánost már az akasztófa alá vitték, amikor elérte Tildy Zoltán, a magyar államelnök, kegyelmet hozó levele, amely a halálbüntetést életfogytiglani börtönre változtatta.

Osztatlan nagy örömet hozott a kedves bajor falunak, Gangkofennek, múlt év első advent vasárnapja, amikor lelkipásztora, a magyar Asztalos János, hat paptestvére és barátja kíséretében mutatta be az ünnepi hálaáldozatot és a paténára a kenyér mellé odatette egy magyar papvértanu életáldozatát is.

\*

Mivel ez a papi sors annyira jellemző a 45 óta eltelt magyar életre, érdemes lesz róla más alkalommal megemlékezni mindannyiunk épülésére. — Ad multos annos!

HF

## Halottaink

### ENDRÉDY VENDEL APÁT TEMETÉSE

A magyar cisztercita rend utolsó nagy apátja, Endréd Vendel Kálmán, 1953-ban szabadult ki fogságából mint nagy paptestvére és barátja Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek is. A forradalom leverése után újra bebörtönözték s egy évre rá, azzal a feltétellel engedték szabadlábra, hogy nem él Pesten, hanem Pannonhalmán a szociális otthonban. — Itt élt azóta a legnagyobb egyszerűségben, csak szülőfalujába látogatott el néha-néha és öreg barátjai látogathatták meg itt-ott Pannonhalmán. Az utóbbi években sokat gyöngélt. Lábtrombózis kínozta. 1979 december 27-én mutatta be gyémántmiséjét a szociális otthon betegkápolnájában. 1980 április 10-én ülte meg apátválasztásának 40. évfordulóját, amikor II. János Pál pápa Lékai László primással küldte személyes levelét jókívánataival és áldásával. — A halál 1981. december 29-én 87 éves korában váltotta meg testi gyöngeségétől, mert lélekben mindig töretlen maradt.

Holttestét Pannonhalmán január 7-én szentelte be Kovács Endre egri segédpüspök. Ugyanaznap délután helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra a zirci apátsági templom egyik mellékhelyére előtt. A gyászmisét Kádár László egri érsek mint főcelebráns mutatta be sok koncelebráló paptestvérral együtt. Ott volt Dr. Lékai László bíboros primás, esztergomi érsek, Dr. Ijjas József kalocsai érsek és majdnem az egész püspöki kar. A magyarországi szerzetesrendek küldöttségei mind, az osztrák ciszterci és bencés apátságok apátjai vagy küldöttségei, továbbá a katolikus intézmények képviselői. Szülőfaluja, Fertőendréd, küldöttsége és igen sok tanítványa állta körül a koporsót. Kádár László egri érsek meleg szavakkal emlékezett meg az elhunyt atyai egvéniségéről. Gyémántmisés emlékképekén ezek a szavak állnak: „Maradj velem, Uram, mert es-teledik”.

Az elhunyt 1895. január 19-én született Fertőendréd földművescsaládból. Érettségi után belépett a cisztercita rendbe. 1919-ben szentelték pappá.

Endréd Vendellel a két világháború közötti erős papi egvénisének egyik legidősebbje távozott el az Örök Hazába.

### † SZIGETI KILIÁN

Pannonhalmán december 26-án 68 éves korában hunyt el Szigeti Kilián bencés főiskolai tanár, zenetudós és orgonatorténész. — Szombathelyen született a Szigeti-családból, amely már három szerzetes tanárt adott a Szent Benedek Rendnek. Kezdetben Győrött működött mint tanár, de lenszivesebben magyar egyházzenevel foglalkozott. 1942-ben Rómában egyházzeneből doktorátust szerzett: 1947—49 években elvégezte az orgonaszakot. Mint pannonhalmi főiskolai tanár, orgonatorténéttel is foglalkozott. „Régi magyar orgonák” címmel jelentek meg munkái. Ezek hiánypótlók a magyar zenetörténetben.

### A HORVÁTOK NAGY HALOTTJA

Csak nemrég számoltunk be arról, hogy Franjo Seper bíboros, a Hittani Kongregáció prefektusa, lemondott magas tisztségéről és a Pápa a müncheni bíboros érseket, Ratzinger Józsefet, nevezte ki utódjául. Lemondása után nemsokára, 1981. december 30-án, szívgyöngeségben hunyt el 76 éves korában a római Gemelli-klinikán.

Holttestét átvitték a horvátok római

Szent Jeromusról elnevezett templomába, később a Szent Péter bazilikába ahol január 2-án a Szentatyia 21 bíboros kíséretében mondotta el az ünnepi requimet. Homiliájában Szent János evangelistát idézte: „Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek, ahol én vagyok”.

Seper bíborosnak az volt az utolsó kívánsága, hogy hazájában, Zágrábban, temessék. Ezért, az elhunyt koporsója még aznap este elindult Zágráb felé. A nagy temetés óriási részvéttel január 5-én volt a zágrábi székesegyházban. Ott volt a horvát és a szlovén főpapság, sok külföldi bíboros, köztük Lékai László magyar bíboros primás, Dr. Stefan László, burgenlandi megyéspüspök és több mint kétszáz pap.

Seper bíboros a történelmi Magyarországon, Eszéken született. Rómában a Germanico Hungaricum növendéke volt. Tudott magyarul és kedvelte a magyarokat. — Csak mint érdekességet említsük, hogy Felsőőrött, a mai Burgenlandban, élnek Seperék, akik mind jó magyarok.

### SZOMORÚ HÍR

Karácsonyi számunkban örömmel közöltük, hogy Csete Ivánt a New York-i érsek 1981. október 31-én pappá szentelte.

Érdekes papi hivatás Csete Iván. A szegedi egyetem orvosi fakultásán tanul 1956-ban. A forradalomban való részvétele miatt menekülnie kell. Behatkozik New Yorkban a Fordham egyetemre, ahol tanári diplomát szerez. Franciát tanít több neves amerikai iskolában, aztán visszatér Franciaországba, a Sorbonne-ra, államtudományi stúdiumra. Történelemből készül doktorálni. Disszertációja Kocsuth Duna-konföderációs terveiről szól...

Az Isteni Gondviselésnek úgy látszik más tervei vannak Ivánnal. Pap szeretne lenni. Elmondja terveit Mindszenty Józsefnek, amikor az 1947-ben New Yorkban jár. A bíboros a Pázmáneumba hívja meg, de rá tavasszal meghal. Így Iván Amerikában kénytelen folytatni teológiai tanulmányait, de szíve vágya a magyar pasztoráció felé húzza. A szemináriumi rektorral megállapodnak abban, hogy felszentelése után magyar pasztorációba kerülhet.

Felszentelésén ott volt Magyarországról özvegy édesanyja és bátyja. Első szentmiséjét a New York-i Szent István templomban mondotta magyar nyelven: „nem sovinizmus vagy valami 'ethnic' nyugtalanság készítetett arra, hogy első szentmisémet magyarul mondjam, hanem tanuságtétel Magyarország mellett és keresztény feltámadása mellett”, — mondta Iván atya új miséjén.

Ez az újmise felejthetetlen magyar egyházi élmény volt Észak-Amerikában. Csete Iván New Yorktól 100 mérföldnyire angolszász plébániára került...

\*

És most jön ennek az örömdetes közleménynek a fordítottja, az élet kegyetlen realitása: Az újmisést a kanadai magyar cserkészek egy hónapra rá meghívták Montreálba, nekik is misézni. Elkísérte az útra boldog édesanyja is, egy otthoni barátjuk, Mozsár Attila, kíséretében, aki éppen édesapja magyarországi temetéséről tért vissza Amerikába. — Hazafelé Montreálból kocsijukba egy teherruhát rohant bele. Csete Iván édesanyja és Mozsár Attila meghaltak. Iván atya a lábát törte. — Milyen nehéz ilyenkor a Miatyánk kérése: „Legyen meg a Te akaratod...”

# Szent Király és Szent Korona

Két kép elevenedik meg előttem, ha a magyar Szent Korona hányatott sorsára gondolok — mely jelenleg műzeális tárgy lett —, de amely kiáltó szimbóluma a tragikus magyar sorsnak.

Az egyik kép az 1938-ban megtartott eucharisztikus világkongresszus évébe visszavisz, a budai királyi palotába, abba az évbe, amikor a Magyar Nemzet Első Szent Királya halálának 900-ik fordulóját ünnepelte a pápai legátus, Eugenio Pacelli pápai államtitkár és 14 más bíboros jelenlétében, ország-világra szóló fénytel és pompával. A jelenet színhelye a budai királyi palota. A bíboros államtitkár, a jövő XII. Pius pápája, látni kívánta az ünneplés hősenek, Szent Istvánnak Koronáját. A teremben, ahol a Szent Korona megtekintés végett el volt helyezve, már összegyűltek a magyar notabilitások, közöttük gróf Teleki Pál és Hóman Bálint miniszterek. Ez utóbbiak egyrészt azért, hogy a Szent Korona történetét, jelentőségét a magas vendég előtt vázolják és őt a drága ereklye misztikus tanával megismertessék; másrészt, hogy a Szentatya képviselőjét megfelelő díszkísérettel vegyék körül. A várakozásteljes hangulatban egyszerre feltűnik a bíboros államtitkár szikár, tisztelget parancsoló alakja, s az urak már készülődtek a megfelelő fogadásra, a Szent Korona magyarázataira. A programban azonban változás történt. A bíboros, anélkül, hogy egyetlen kérdést is intézett volna a jelenlévőkhöz, először egy kis ideig a Szent Korona szemlélőbe merült, majd letérdelt és imádkozott előtte. Miután így módon a Szent Király drága hagyatéka előtt tiszteletét lerótta, felállott s — szó nélkül távozott. A magyarázó és felvilágosító előadást lemondott, mert a magyarázó beszélgetést nem tartotta a hely szentségéhez és méltóságához illőnek.

A másik jelenet 10 évvel később, a hitvallásos iskolák államosításának évében történt az egyik zárdaiskolában. A kommunista hatalmasok, miután helyzetük megszilárdult, egyik legsürgősebb feladatuknak a magyar vallásos élet és nevelés e régi őrhelyeinek megszüntetését tekintették, hogy a keresztény magyar történelmi múltat minél előbb felszámolják és az ifjúság lelkében a lenini-sztálini eszméket meggyökeresítsék. Az eltávolítandó tárgyak közé tartozott a Szent Korona képe is. Nevezett intézetben a díszterem boltozatának ívhajlásán gyönyörű stukkó-kiképzésű koronás magyar címer ékeskedett. Vértől szívvel szemléltük, hogyan fűrészelték le az ezüst-arany-pólyás címerrel a Szent Korona képét, mert éreztük, hogy az egyszerű fizikai aktus mögött az ezeréves magyar keresztény államiság, a Szent István-i állameszme ellen irányuló merénylet húzódik meg.

A két jelenet kitörölhetetlenül él ma is lelkemben. Az első annak szimbólumaként, hogy mily messze vetítette fényét a mi első és legnagyobb királyunknak életszentsége, akinek tiszteletére a pápa elküldötte legkiválóbb bíborosát, a saját személyét képviseltetve vele; azonkívül a katolikus Egyháznak több száz egyházfejedelemre, kitünőbbnél kitünőbb világi képviselői s a hívők megszámlálhatatlan tömegei jelentek meg a magyar fővárosban, a Duna királynőjében, a Szent István év ünnepein résztvevő. A másik kép, a Szent Korona lefűrészelése a magyar címerrel annak jelzésképpen, miként fejezték le a címerrel együtt az ezeréves magyar múltat is, hogy a

trianoninál még mélyebb és nagyobb sírban temessék el.

A nemzeteket azonban nem lehet önkénytel és terrorral máról holnapra a sírba tenni. „Minden nemzet akkor hal meg — mondja Herczeg Ferenc „Bizánc”-ában egyik szereplő —, midőn megásta a maga sírját. Azaz, ha megtagadja múltját és hűtlen lesz a nemzet életét alakító és annak fennmaradását biztosító eszmékhez.” Szent István számunkra nemcsak a legnagyobb magyar király, aki államot alkot, törvényeket hoz, társadalmat épít, vasfegyelmel önködi a Rend fölött s kéréselhetetlen energiával távolít el minden akadályt, mely a nemzet létét veszélyezteti, hanem egyúttal Apostol, aki népét Krisztus aklába vezet, pogány-szilaj vért megmészei s a keresztény nemzetek közösségének tagjává teszi. Ő a nagy Országépítő, aki nélkül a magyarság valószínű már régen eltűnt volna a Duna-Tisza tájáról a többi nemzetek sorából s csak emléke élne a krónikákban és történelmi évkönyvekben. Hogy élünk s ma még 14-15 millió magyar van a Kárpát-medencében, azt elsősorban neki, a nagy Utmutatónak, keménykezü Vezérnek és Védelmőzőnek, a karizmákkal megáldott Látnoknak köszönhetjük, aki Európa uralkodói közül elsőnek helyezte országát, népét, Koronáját az Égi Királynő oltalma alá, ezzel is évszázadokkal megelőzve más keresztény országokat és azok vezetőit. S még egyben előtte járt Szent István más népeknek és államvezetőknek 800-900 évvel, abban, hogy a vendégnépek azaz a nemzetiségek testvéri megbecsülését és szerető felkarolását hirdette — a XI-ik században!

Nem csoda, ha Szent István alakja oly elevenen él minden igaz magyar lelkében, mint a „magyarok tündöklő csillaga”, oly töretlen fénytel, hogy annak az előkelő idegennek is feltűnt, aki 1938-ban, a budapesti eucharisztikus kongresszus évében, meglátogatta Magyarországot. Látnak a magyar parlament munkáját, mely az ország kormányzójával az élén Székesfehérvárott Szent István városában tartotta — az ősrégi magyar szokást felújítva — törvényhozó gyűlését, s szemlélve a magyar nép határtalan lelkesedését és a törvényhozás két házának hódolatát Szent István szelleme és öröksége előtt, az idegen vendég e szavakra fakadt: „Nincs ma élőbb magyar Szent István Királynál!” A magyar nép ugyanis ösztönösen megérezte, hogy István Király a kegyelem osztogatója, Isten küldöttje, akit követnie kell, akinek útja Isten felé vezet, s évezredekre kijelöli a fejlődés és haladás irányát. Így lett Szent István *Eszmény és Erő* a magyarság számára s őrzik emléket nemcsak politikai és államférfiúi alkotásai, hanem énekeink és imáink is, melyek a magyar léleknek egy évezred szenvedés-kohójában fogant és legsajátabb hódolatát, szeretetét, háláját és a bűnök közepeit is remélni akarását viszik a Szent Király elé.

Ha valaha a magyar történelemben szükségét érezte a magyar, hogy baját, szükségét a Szent Király elé vigye, akkor napjainkban többszörös ok sürgeti ezt. T. i. a következő 1983-ik esztendőben lesz 900-ik évfordulója annak a dicső eseménynek, hogy Szent László király a magyar egyház- és országnagyok, valamint a magyar nép jelenlétében oltárra emelte — a pápa jóváhagyásával — dicső elődiét, István királyt, fiával Imrével és Gellért csanádi püspökkel,

valamint két felvidéki remetével: Andrásossal és Benedekkel együtt. Rendkívül fontos, hogy erre a jubileumi évre kelőleg felkészüljünk, méltó ünneplését előkészítsük s kegyelmi hatásait hazánk, nemzetünk, Egyházunk javára hasznosítsuk.

Nekem ugyanis már évekkel ezelőtt feltűnt a breviáriumban a Szent Istvánról szóló lectioban (olvasmányban) ez a kitétel: „Budae munitissima arx, Sancti Regis ope, ab exercitu christiano strenue recuperata fuit” — azaz: „Buda erős várát a keresztény sereg a Szent Király segítségével foglalta vissza”. A kérdés nem hagyott nyugton s Rómában kikerestem a megfelelő kongregacionál az ide vonatkozó szöveget. Ebből kitűnt, hogy I. Lipót magyar király 1686 okt. 12-iki kelettel XI. Ince pápához intézett levelében azt kéri, hogy Szent István első magyar király ünnepét rangban emelje fel és az egész világra terjessze ki, mert *Buda felszabadulását* a 145 éves török uralom alól a *Szent Király égi közbenjárásának* tulajdonítják. „Ennek a dicső, isteni segítséggel kivívott győzelemnek örök emlékére” — „In perpetuum istius gloriosae victoriae ope

divina obtentae memoriam” — így módon óhajtják hálájukat Szent Istvánnal szemben kifejezni. A Szentatya, akinek Buda felszabadulása annyira „szívügye volt” — a kérvény szerint: „cui praefata expugnatio tantopere cordi semper fuit” — már 1686 nov. 28-án helyben hagyta a Ludovicius bíboros útján eléje terjesztett kérést. Ezért ünnepelte az egyetemes Egyház a II. Vatikáni Zsinat előtt Szent István napját szept. 2-án, Buda felszabadulásának emléknapján.

Fentiek tudatában kell, hogy az elkövetkező jubileumi év több legyen számunkra, mint pusztán megemlékezés, fényes ünnepségekkel, külső pompával. Ezzel — tekintve a jelenlegi magyar tragikus sorsot — nem elégedhetünk meg. Nekünk magyaroknak ebben és a következő jubileumi évben *imhadjárásban* kell megostromolnunk Szent István első apostoli királyunkat s a Magyarok Nagyszabadságát, akinek Szent István K o r o n á j á t, országát, népét hálála előtt: 1038 aug. 15-én felajánlotta, hogy eszközöljék ki számunkra a sokat szenvedett, létében fenyegetett magyar nép felszabadulását az istentelen szovjet-bolszevizmus rabszolga uralma alól.

Dr. Vecsey Lajos

## Templomok Magyarországon

A Budapester Rundschau karácsonyi beszélgetésében az Állami Egyházügyi Hivatal elnökével, Miklós Imrével, adatokat közöl a magyarországi templomokról:

Eszerint van 3520 római és görögkatolikus templom ill. kápolna; református 1453; evangélikus 646; az ún. szabadegyházaknak 498; unitáriusoknak 8; görögkeleti 69 és van 130 zsinagóga. Összesen van 6324 templom, kápolna vagy imaház.

Az utóbbi tíz évben 57 róm. kat. és görög. kat. templom ill. kápolna épült; 18 református; 15 evangélikus; 14 adventista; 29 baptista; 2 őskeresztény; 2 methodista és 7 pünkösdi imaház. — Feltűnő és egyben jellemző, hogy az ún. „új vallások” ugyanannyi új templomot ill. imaházat építettek az utóbbi tíz évben, mint a római katolikusok és görögkatolikusok együttvéve. (Szerk.)

Az utóbbi években 301 katolikus templomot ill. misézőhelyet, valamint 336 plébániaépületet restauráltak. Külön említendő a XXIII. Jánosról nevezett szociális otthon és a nyíregyházi görögkatolikus püspökség és szeminárium új épületcsoportja, 3 új görögkatolikus plébánia, több mint 50 református parókia-épület, 4 új diákönkormányzat és 3 új evangélikus szociális otthon. — Miklós Imre még hozzáfűzte: Mivel az ország műemléképileteinek egyharmada egyházi tulajdonban van, húsz év óta a műemléki helyreállításra szánt költségek 30—35 %-át egyházi épületek helyreállítására fordították.

A 70-es évek második felében nagyobb restaurálási munka folyt a Budapest-Kőbánya-i Szent László plébániatemplomnál 38,5 millió Forint, a budapesti belvárosi Ferences Templomnál 10,3 millió Forint, nem beszélve az esztergomi bazilika külső restaurálására eddig fordított 85 millió Forintról.

### ÉPÜLŐ TEMPLOMOK

A záhonyi új templomról már történt említés a vezércikkben. Most először a Bakonyszentlászló-i templom építéséről. Ezen a fejlődő turistahelyen az Eszterházy család által épített kerek templo-

mot, mivel kicsi volt, teljesen át kellett belsőleg építeni. Új művészi liturgikus tér épült keresztutal és központi oltárral. A közel egymillió Forint költség 3/4-részt maguk a hívek adták össze. — A felszentelő püspök, Paskai László, így jellemezte az új szentélyt: A turisták számára „Jel”, mely Krisztushoz vezet, a hívek részéről pedig Krisztusnak adott szeretetajándék.

Külön meg kell emlékeznünk a Csanád-i egyházmegye nagyarányú építő munkálatairól, melyről Udvardy József megyéspüspök újévi köszöntőjében így emlékezik meg: „...kiemelem azt a nagyjelentőségű munkát, mely az elmúlt esztendőben a papnevelő intézetben, a Hittudományi Főiskolán és a püspöki székházban megvalósult. Szent Gellért születésének ezredik évfordulóján merült fel e két jelentős intézmény megújításának gondolata... A megvalósítást lehetővé tette a hívek áldozatkészsége: minden egyes egyházközség megállapított kulcs szerint járult hozzá a kiadásokhoz. De voltak egyházközségek, melyek ezenfelül is segítettek. Hozzájárultak a kiadásokhoz ama egyházmegyék, melyeknek növendékei Szegeden tanulnak. Így a Kalocsai Főegyházmegye, a Váci és a Pécsi egyházmegyék. Nagy jelentőségű volt ama paptestvérek segítőkészsége, akik valaha a szegedi szemináriumban készültek a papságra. Végül nagyon hathatós volt az a segítség, melyet az Europäischer Hilfsfonds és az Ostpriesterhilfe segélyszervek nyújtottak”.

Lékai László bíboros ismételt említtette a *Leányfalun* épülő *Szent Gellért lelkigyakorlatosházat*. Ez a lelkigyakorlatos ház világi hívek lelki megújódását célozza, harminc szobával a hozzátartozó személyzeti és egyéb épületekkel: kápolna, előadóterem, konyha, gazdasági épületek, stbb. A terület, amelyen a lelkigyakorlatos ház fekszik, 7390 m<sup>2</sup>.

Érdekesség kedvéért említjük meg, hogy ezt a nagy területet, amelyen egy régi villa is áll, Ft. Kölléy György, európai cserkészparancsnok szülei adományozták még annak idején Leányfalun egyházközségének azzal a céllal, hogy azon lelkigyakorlatos ház épüljön.

## Magyar püspökök újévi szózata a keresztény családról

Részlet P a s k a i L á s z l ó veszprémi püspök újévi körleveléből: „Az elmúlt esztendő kiemelkedő eseménye volt a Szentatya hozzánk írt levele Szent Erzsébet jubileuma alkalmából: „Alakítások otthonokat családgyázzá és neveljétek gyermekeiket a hitre!” — Buzdít bennünket az apostoli levél.

A családgyház kifejezi azt a többletet, amelyet a keresztény család tartalmaz a csupán emberi kapcsolatokon túl. A családgyház-kifejezés arra utal, hogy a családtagokat ugyanaz a szeretet kapcsolja össze, amellyel Krisztus szereti Egyházát. Mivel a keresztény család Krisztus szeretetében részesedik, kell hogy a családtagok is folytonosan gyarapodjanak a krisztusi hitben...

A szülők egyik legszebb feladata, hogy gyermekeikben igazi emberi személyiséget formáljanak ki. Ehhez hozzátartozik, hogy a hitet szavakkal is, életük példájával is átadják gyermekeiknek. Így a szülők gyermekek első hitoktatói... Tapasztalatból tudjuk, hogy azt a hitoktatói tevékenységet, amely a családon belül folyik... semmi egyéb nem helyettesítheti.

K á d á r L á s z l ó egeri érsek újévi szózatában erre a két kérdésre ad választ: mikor és hogyan kell a gyermekek vallásos nevelését a családban megkezdeni? — Az első kérdéssel kapcsolatban meg kell fontolni, hogy milyen döntő fontosságúak a gyermek életében már az első évek... Ezért nem lehet elég korán elkezdni a kisgyermek vallásos nevelését. Azok a képességek és tulajdonságok, melyek a felnőtt ember kapcsolatait a külvilággal, így embertársával és az Istennel is lehetővé teszik, már a kora gyermekkorban alakulnak és fejlődnek ki.

Az a szülő, aki megkeresztelteti gyermekét, óriási felelősséget vállal magára, mert neki magának kell a kisgyermek vallásos nevelését megkezdeni és megalapozni. A felelősség alól nem oldja fel a későbbi hitoktatásra való beiratás sem, mert a templomi vagy iskolai hitoktatás csak kiegészíti a szülők szavakkal és példájukkal megalapozott családi hitoktatását.

A második kérdés: hogyan történjen a kisgyermek vallásos nevelése? — Az első nevelés nem is szavakkal történik, hanem a szülők magatartásával a gyermekkel és egymással szemben. — A kisgyermek elsődrendű spontán lelki igé-

nye a szeretet iránt bontakozik ki. Éreznie kell, hogy az ő szülei őt elfogadják olyannak, amilyen és mindig szeretik. Ha ezt a kapcsolatot nem teremtik meg a szülők a gyermekükkel, akkor a többi embertársával sem tud később vagy csak nagy nehézségek és szenvedések árán kapcsolatot teremteni. És még inkább az Istennel nem, aki számára teljesen absztrakt létező marad.

A szeretet alapvető igényéhez jön a védettség igénye, a biztonság utáni vágy, amit csak a szülők gondoskodó jelenléte és mindig odaadó figyelme a gyermek iránt elégíthet ki. Ha a gyermek megtalálhatta és átélhette ezt a biztonságérzetet, amely egyedül képes megnyugtatni őt, akkor majd könnyen kialakul benne a gondviselő Isten fogalma is; a beléje vetett hit és bizalom, és képes lesz a jó Istent szeretni szülein keresztül is és ebben a közös kapcsolatban embertársait is.

Meg kell a gyermeknek tapasztalnia, hogy a családban központi szilárd helye van, ahol egyénisége, képességei már korán kibontakozhatnak és fejlődnek. Nagyon fontos a családban a testvérek szerető közössége, mely nélkül teljesen harmónikus személyiséggé ritkán vagy nehezen fejlődik a gyermek. Így érkezik el az az idő, amikor beszélni kell a gyermeknek a jó Istentől, aki a legfontosabb a világon, központja minden családi és egyéb emberi közösségnek, akitől szülei, testvérei és barátai testi-lelki jóléte függ. — Nyilvánvaló, hogy csak az a szülő tud hitelesen szólni Istentől, akinek az Isten élő valóság és aki maga is belső kapcsolatban áll a jó Istennel: Tud imádkozni és imádkozik is. Itt van különösen fontos szerepe a közös családi imának, amelynek közösségében be kell avatni a gyermeket olyan korán, amilyen korán csak lehet. Itt kezdetben meg kell tanítani a legegyszerűbb gyermeki imádságra szüleiért, testvéreiért, barátaiért. Ezekon a gyermeki imákon keresztül az ő belső legelemibb életigényeit tanulja meg közölni a jó Istennel.

Szülei olyan korán, ahogyan csak lehet, vigyék magukkal a templomba is, hogy kialakuljon benne a templomi istenközelség és emberi közösség élménye is. Ezért olyan nagyon fontosak a családi misék, amikor sok családi közösség vesz részt a vasárnapi és ünnepi istentiszteleteken.

Ezután következik el az az idő, amikor a gyermek kezdi megtanulni a legfontosabb imádságokat: Miatyánk, Üdvözlégy Mária, Hiszekegy, reggeli-esti-ima, stb. Ez az a kor, amikor a gyermek óvodába kezd járni, ahol lassan a többi gyermekek példáján is megtanulja, hogy az imádság beszélgetés a jó Istennel. Az a gyermek, aki vallásos óvodába járhat, könnyen beletanul a családi közösségen kívüli rendszeres hitoktatásba, egyházi énekbe és az istentiszteleteken való rendszeres részvételbe.

A keresztény szülőknek ma már sok alkalmas elemi hittankönyv áll rendelkezésre, hogy édes anyanyelvükön könnyen oktassák gyermekeiket, még akkor is, ha nincs vallásos óvoda vagy elemi iskolai nevelés, vagy pedig a gyermek nyelvi nehézségek miatt nem tudja kezdetben követni az elvontabb idegen nyelvű hitoktatást. Ezeknek az alkalmas könyveknek a jegyzékét és azt, hogy hol kaphatók, az „Életünk“ következő számában közöljük a szülőkkel.

## Hírek a Magyar Gimnáziumból

A Kastli Magyar Gimnázium Iskola-bizottságának a Kuratóriuma (Gondozó Testület) 1982. január 23-án tartotta ezévi első gyűlését Münchenben. Azon résztvett Dr. Horst Geissler a Bonni Belügyminisztériumnak a Népi Csoportok kulturális igényeivel foglalkozó osztályvezetője, továbbá Dr. Cayetan Geisenhofer, a Fördererverein vezetője.

A Kuratórium elnöke, Dr. h. c. J. Maurer, betegsége miatt nem jelenhetett meg; helyette Msgr. Valentiny Géza, az Iskola-bizottság elnöke, vezette le a gyűlést. Az Iskola-bizottság Présidiumából ott volt Msgr. Jakob Weindendorfer, az Eichstätt-i egyházmegye püspöki helynöke, az iskolának kezdet óta nagy jótévedője.

Tárgysorozaton szerepelt az iskola helyzetéről szóló jelentés. Az Iskola-bizottság ügyvezetője Katona Sándor, beszámolt az anyagi helyzetről; Kastli új igazgatója, Dr. Major Márk, ismertette az iskola tanügyi helyzetét. Dr. Cayetan Geisenhofer az Iskola Barátok Tiszteletbeli elnöke a széles körben — főleg német vezetők körében — indított gyűjtési akció jó eredményét ismertette.

Az iskola anyagi helyzete sosem volt könnyű. Még kevésbé könnyű ma, az állandó recesszió idején és az iskola különleges helyzetében a föltötte alig átvonult emigrációs viharok után. Az anyagi ügyek végleges rendezése és a jövő anyagi biztosítása az új építkezés mellett nagy erőfeszítésbe kerül. Ehhez feltétlenül szükséges két fontos tényező: az iskola békés és fegyelmezett munkája, amely egyedül képes biztosítani a jövőre nézve is a magyar szülők bizalmát és a német hatóságok további anyagi és erkölcsi támogatása. Itt hangsúlyoznunk kell az egész magyar nyilvánosság előtt újra és újra azt, hogy a Bund és a Land (a Szövetségi Kormány és a Bajor Állam) változatlan jóakarata és segítségével nélkül az anyagi konszolidáció nem volna lehetséges. — Itt meg kell említenünk azt a kivételes nagy segítséget is, amit a Német Püspöki Konferencia, az Eichstätt-i Püspökség, amelyhez Kastli tartozik, továbbá az Ostrieiterhilfe adott. Ezek segítségével a végleges konszolidáció nem lehetséges.

Ezt főleg azok megnyugtására közöljük, akiknek kétségeik voltak és talán még vannak, a Kastli Magyar Gimnázium további keresztény és magyar rendelkezését illetően.

## Hírek - események

*Az Egyház és Állam között Magyarországon jelenleg fontos tárgyalások folynak. Megfigyelők találgatják, hogy miről? Kormánykörök cáfolták azt a feltevést, hogy a tárgyalások a magyar szerzetesrendek visszaállításáról folynának. Inkább újabb, az állam számára is fontos egyházi kulcspozíciók betöltéséről lehet szó. — Az államnak úgy látszik most már nincs szándéka egyes szerzetesrendeknek (jezsuiták) engedélyeket tenni.*

Az „Életünk” múlt év októberi számában már beszámoltunk a Magyar Bencések 50-éves Brazil működéséről. Most vettük a hírt, hogy a Sao Paulo-i magyar perjeltség a Parana államban új plébániát alapított 16 filiával. Itt kis-szeminariumot is szerveztek papi utánpótlás számára. Az új alapítás neve Nova Santa-Rosa.

Érdeklődőknek közöljük: a Sao Paulo-i perjeltség eddig elhunyt tagjai: Simon Bálint 1958, — Szelez Arnold 1972, — és Kerényi Olaf 1977. — A jelenlegi magyar bencések a következők: P. Linka Ödön, perjel, P. Gácsér Imre, P. Jordán Emil, P. Hets Aurélián, P. Kögl Szeverin, P. Sarlós Engelbert, P. Rezek Román, P. Tóth Veremund, P. Iróffy Zsolt, P. Urdombi Ányos, P. Linka Sándor, P. Kubovics Egyed, P. Magyar Szervác, P. Tumppek Timót, P.

A gyűlés örömmel vette tudomásul, hogy az új iskolaépület kivételesen rövid idő alatt befejezése felé közeledik. Az épület belső kialakítása, a termek berendezése, a kemény tél ellenére teljes iramban folyik. Azt is örömmel vettük, hogy az új iskolaépületszárnyban 27 egyes diákszoba is készül az érettségi előtt álló fiúk részére.

A bajor kultuskormány a Kastli gimnázium maximális létszámát az új iskolaszárny megépítése után tanügyi és egészségügyi szempontból 260-280 tanulóban állapította meg. Csak mint érdekességet említjük azt, hogy azelőtt az internátus-iskola sokkal kisebb befogadóképességre ellentéte a maximális létszám 340 volt, amit többször túl kellett lépniük a sok jelentkező miatt. A kuratóriumgyűlés nagy megnyugással vette tudomásul, hogy a fiúinternátusban a matracok és az ágyak kicserélése folyik. A DM 170.000.— költséget rá Kastli Barátainak (Les Amis de Kastli) a gyűjtési akciója szeretné biztosítani.

Az Iskolaigazgató jelentése: Az 1981-82. es iskolaév közepén a tanulók száma 247, ebből 135 fiú és 112 leány. Legtöbben vannak Németországból: 154; utána Amerikából 32 és Svájból 23. Az érettségizők száma 22. Tíz tanuló újonnan jött karácsony óta. Ez is mutatja, mennyi újra jelentkező. A tanulók között az iskolában és az internátusokban egyaránt rend van. A legfelsőbb osztályokban (Kollegstufe) a fiúknál van még tanulmányi szempontból kivánnivaló. Ezeket az osztályokat, főleg fiúvonalon, viselték meg legjobban az elmúlt két év zavaros viszonyai. Ennek tulajdonítható, hogy az idei érettségiző osztályban három tanulmányi szempontból komolyan veszélyeztetett.

Az írásbeli érettségik május 10-én kezdődnek. Az iskolában tanító tanárok száma 23, ehhez jön 7 kiegészítő tanár, 5 Neumarkt-ból és kettő Amberg-ből. A tanári karból hosszabb betegség miatt nem volt kiesés, csak az evangélikus hittanár és istentiszteletnél, Farkas tiszteletes úr megismétlődő betegsége miatt.

Szíves adományokat — különösen a magányosan álló diákok részére — az iskolaigazgató, P. Major Márk címére vagy az iskola kontójára kérjük: Sparkasse Amberg BLZ 752 51 10, Konto Nr.: 41 400, Ung. Gym. Kastli.

H. F.

Tihér Péter. — A perjeltségnek van több brazil nemzetiségű rendtagja is.

\*

N é m e t o r s z á g b a n nagy port vert fel a Hessen-i Állami Törvényszék (Staatsgerichtshof) döntése, mely szerint a Hessenben uralkodó tanulmányi rend és helyzet a középiskola három felső osztályban (Oberstufe) alkotmányellenes (Grundgesetz), mert törölte vagy fakultatívra tette éppen a jellemképző és nemzeti kulturahordozó és az alapműveltséghez tartozó tárgyakat, mint pl. a történelmet, az anyanyelvi és irodalomoktatást. Különösen a katolikus szülők tiltakoztak évek óta ezért a tanrendváltozásért az illetékes kultuskormányánál. — A legfőbb Állami Bíróság me döntése Hessenben következményekkel jár az egész német középiskolai oktatásra. A többi szövetségi államnál is, ahol elhanyagolták a fentnevezett tárgyakat, újra fel kell venni a kötelező érettségi tárgyak közé. — Ez a döntés megerősítette a szülőknek azt a jogát, hogy igenis van beleszólásuk abba, hogy gyermekeiket öntudatos, általános műveltségű személyiségekbe nevelik-e vagy sem.

\*

A Szentkorona Emlékbizottsága tengerentúli is megalakult. Következő számunkban részletesen ismertetjük.

# Az élet könyvéből

## AUSZTRIA

**Linz: Első Szentáldozás:** A thalhami kápolnában Zömbik Gabriella és Csaba első szentáldozáshoz járult 1981. dec. 3-án. A két testvérnek, a tizenhatéves leánynak és a tizenhároméves fiúnak nem volt szüksége szülői buzdításra. A maguk elhatározásából, példászerűen résztettek az előkészületen és szüleikkel együtt járultak az Úr asztalához.

**Halálozás:** A thalhami otthonban 1981. nov. 24-én elhunyt **Hegyi Rozália**. Nehéz életút fejeződött be ezzel. Hosszú ideig volt a traiskircheni tábor lakója míg néhány héttel a halála előtt, súlyos betegen Thalhamba hozták. A szentségek tudatos felvételével ment az Úrhoz.

## BELGIUM

**Brüsszel: Keresztelők:** Mihiels Kristóf dec. 27-én. — Növekedjék korban és kedvességben!

**Házasság:** A házasság szentségében részesültek **Varga György** és **Lakliva Violetta** dec. 5-én Charleroi-ban.

**Ezüstlakodalom:** Karácsony napján ezüstitakodalom volt a Magyar Házban. **Kovács Béla** és **Gona Piroska** a szentmise keretében újították meg hűségeskü-jüket.

**Halálozás:** Kiss Albert (41) nov. 5-én szívgörcsben hunyt el. A családnak ő-szintén részvétünket tolmácsoljuk!

**Dr. kolosi Kolossy Márton** és **Pál** édesanyja 94 éves korában hunyt el. Igazi keresztény magyar édesanya volt. — **Csalóközi Vizi Tibort** (84) Brüsszelben a ste. Croix-templomból nagy részvéttel kísértük utolsó útjára. 1926—46-ig volt m. kir. kereskedelmi attasé. Életében sok jót tett hazájának, a háború alatt pedig az üldözött belgáknak.

**Dr. Szabó Lajos** brüsszeli magyar lelkes. 1981. december 20-án hívei körében a Magyar Házban ünnepelte pappászentelése 30. évfordulóját. Dobai Sándor nagyszerű beszédében méltatta a papi szolgálatot. — Lekipásztori örömeiben résztvesz az „Életünk“ Szerkesztősége is.

**Lige: Keresztelés: Debauve Timmy** (anyja Stucz Anna), Eisdén; — **Pasinelli Stephanie** (anyja Molnár Yvonne), Grace Hollogne; — **Horváth Katalin**, H. Tibor és Stefán Annie leánya, Oupaye; — **Árki Christian**, Á. Ferenc és Jusseret Chantal fia, Montegnée; — **Quici Murielle**, Q. Alfons és Noszik Ilona leánya, Grace Hollogne.

**Házasságot kötöttek: Kopetty József** és **Marie Rose Roland**, St. Jean Sart; — **Kaposvári Beatrix** és **Luc Pirsoul**, Lige; — **Markó József** és **Pascale Verdoux**, Wavre; — **Sebestyén Katalin** és **Jean Jacques Quenivet**, Micheroux.

**Elhunytak az Úrban: Schmidtmayer János**, 79 éves, Eisdén; **Imre Józsefné** szül. Sarkadi Margit, 85 éves, Eisdén; — **Melottné Piatnik Mária**, 79 éves, Spa; — **Veres Róbert**, 53 éves, Glain; — **Molnár László**, 60 éves, Grace Hollogne. — Nyugodjanak békében!

## FRANCIAORSZÁG

**Születések és Keresztelések:** 1981. április 19-én kereszteltük **Erik Istvánt**, szül. 1974. okt. 18-án, **Major István** és **Vojnic-Purcar Marcela** kislfia. 1981. júl. 12-én kereszteltük **Cédric Raffael**, **Camer Gilbert** és **Bánhidly Éva** kislfiát, szül. 1980. jún. 24-én. 1981. aug. 25-én kereszteltük **Marc Géraud Jean Philippe**-t, **Jean François Régis Magnan de Bornier** és **Elisabeth Ilona Françoise Nora Lassus** kislfiát, szül. 1981. aug. 14-én. 1982. jan. 9-én kereszteltük **Erdődi Rafael Marco**-t, **Erdődy István** és **Kanyarszky Gabriella** kislfiát, szül. 1980. jún. 23-án.

**Párizs: Házasságot kötöttek:** 1981. jún. 6. **Leh Tibor-Louis** és **Barthel Catherine**. Egyk. tanácsstag. — júl. 25. **Moreaux Dominique** és **Fekete Marie-Etel**. — Nov. 7. **Kovács Géza József** és **Borges Maria Theresa** Adao.

**Halottaink: Hollinek Róbert** 77 éves, 1981. ápr. 14-én Párizsban; **Kovács házy Kázmér** 44 éves, máj. 23-án Párizsban; **Tihanyi Anna Adél** 87 éves, jún. 13-án

Argenteuilban; **Kuñ Ilona** 86 éves, júl. 10-én Párizsban; **Simon László** 60 éves, júl. 19-én Les Bordes-ban, Orléans mellett. Mint kiváló magyar vezető személyiség és lovászati szakértő, sok francia barátot szerzett a magyar névnek francia vezető körökben. Azonkívül a Magyar Kat. Misszió nagy jótévedője és erkölcsi támogatóját gyászolja benne. — **Kóczyán (Gajdoczki) Margit** 85 éves, meghalt Villiers le Belben; **Kozilovics László** 46 éves, Bois Colombeban; **Krieger József** 66 éves St. Gratienben; **Balog András** 50 éves, okt. 19-én Párizsban.

\*

**Bernadett** nővér október óta áll a Misszió szolgálatában. Reformátusnak született, 20 éves korában elment kedves nővérnek. Belgium Madagaskár és Délfranciaország voltak állomáshelyei és szolgálta Istent a különböző nemzetiségű testvérek körében. Jó magyar szívének vágya az volt, hogy nyugdíjas éveit saját népének szolgálatában tölthesse. Így került Bernadett nővér a párizsi Misszióba.

**Lyon: Keresztelés: Urfer Philippe**, Alain és Elekes Aranka fia, Cannes; — **Vincze Garry**; Zoltán és Ballay Lydia fia, Bourgoin-Jallieu.

**Házasság: Vincze Pál** és **Zulin Patricia**, Bourgoin-Jallieu; — **Kiss Árpád** és **Miange Sylvie**, Ruy.

**Halálozás: Fazekas Mária** 74 éves, Lyon; — **Gerzenczei László Dr.** 44 éves, Montpellier; — **Szabados József** 76 éves, Annecy.

**Lamesfeld János** 72 éves korában La Roque-sur-Pernes-ben elhunyt.

**Ki volt Lamesfeld János?** Egy Innsbruck-i egyetemi tanár barátja írja róla: „A barátom volt, azonkívül a dédöregapja ugyanúgy Lotharingiából jött Bánátba, mint az anyém. — Bánát... Az a föld, amely a Kárpátok, a Duna és mellékfolyói közt fekszik, a XVIII. századtól a XX. század első negyedéig hazája volt a szabad embereknek; olyan föld, ahol megértették és megbecsülték a másvallásu, más nemzetiségű és más nyelvű embereket. A jólét földje volt, ahol a törvény uralkodott a népeken. Lamesfeld egész élete honfitársai megsegítése volt, kulturális és anyagi téren egyaránt.

Schumann Róbert francia miniszterelnök, akit meleg barátság fűzött Jean Lamesfeldhez és a családjához, ez a két lotharingiai, közös erővel kísérelte meg enyhíteni a II. világháború okozta katasztrófát. — A Schumann-Lamesfeld akciónak köszönhető az, hogy ötven- vagy hatvanézer asszony és gyermek menekült meg a deportációtól és a koncentrációs táboroktól. A francia akadémia tagja, Pierre-Henri Simon: „Az emberek nem akarnak meghalni!” — című regényében állított emléket Lamesfeld Jánosnak. — **Lamesfeld elnök** betöltötte hivatását Középeurópáért Franciaországban... Sursum corda!”

## NÉMETORSZÁG

**Mannheim: Keresztelés: Horn Anita**, H. László és felesége szül. Heffenträger Ilona, leánya, 1982. jan. 16-án Mannheimban a Szentkereszttségben részesült. — A jó Isten áldása legyen e gyermekén és szülein!

**München: Születések: Mészáros Krisztián István**, M. István és Bódis Ágnes 1981. okt. 31-én szül. kislfia; — **Győry Andreas Antonius**, Gy. István és Hampel Márta 1981. nov. 5-én szül. kislfia; — **Széchenyi Péter Géza**, v. Széchenyi István és v. Radványi Andrea 1982. jan. 9-én szül. kislfia.

**Halálozás: v. Pogány Elisabeth**, 1981. októberében Simbach / Inn-ben; — **Bencze László**, 67 éves, 1981. decemberében Münchenben; — **Vogel Heinrichné** szül. **Vidovich Márta**, 63 éves, 1982. jan. 8-án Münchenben meghalt, temetése jan. 13-án a Neuer Südfriedhofban volt. Nyugodjanak békében!

\*

**A Müncheneri Hétfégi Magyar Iskola.** — Három éve működik. Negyven beiratkozott gyermek közül 28-30 jár rendszeresen a szombati foglalkozásokra; (Ober-

föhringerstr. 40, Katolikus Magyar Misszió).

A gyerekeket három korcsoportra osztották: az iskolaelőkészítő csoportban tanulnak az 5-7-évesek: — magyar népijátékokat, mondókákat, gyermekverseket és népmeséket. Színes diafelvételek teszik szemléletessé az anyagot.

A 7-9-évesek a magyar ABC betűivel ismerkednek. A magyar helyesírást tollbenedéssel gyakorolják. Énekórán főleg pentaton népdalokat tanulnak. Magyarágismereti órákon Hazánk tájaival foglalkozunk.

A 9-12-évesek már a magyar irodalom gyöngyszemeivel ismerkednek: Petőfi, Jókai, Arany János stb. műveiből olvasnak szemelvényeket. A helyesírás mellett fogalmazást is íratnak velük. A felmerülő kérdésekre közösen próbálnak feleletet adni.

A három csoporttal három tanítónő foglalkozik: **Solti Katalin**, négy gyermek édesanyja, éneket és zenét tanít (München 70, Mäuselweg 2) — **Császár Judit**, német iskolában is tanít (München 40, Nadistr. 133), — **Pergené, Vida Agnes**, tanítónő (München 40, Leopoldstr. 206).

**Hittan:** Egy csoportban kell foglalkozni velük, mert a nagyoknál is minimálisak a hittismeretek. Alapanyag: Ki az Isten? Ki Jézus Krisztus? — Az imádságról: mindennapi imák. — Mit szeret és mit nem szeret a jó Isten? (Parancsolatok gyermekszemmel). — Engedelmes-ségre való nevelés.

Itt említjük meg, hogy a magyar hétfégi iskola megboldogult **Mindszenty bíborosnak** volt a szívügye.

**Stuttgart: Keresztelés:** Heilbronnban ez év január 3-án szentmise keretében a kereszttségben Isten gyermekévé lett **Ecker Louis Dániel**, E. Margit és Louis kislfia. Az édesanya Margit „nagy odaadással látja el a kántori teendőket a hatalmas Heilberoni-organánál”.

**Halálozás:** A Stuttgart-i Prag-Friedhofban a magyar lelkes nagy részvét mellett temette jan. 14-én **Ráth Józsefet**, aki jan. 10-én 41 éves korában tragikus hirtelenséggel hunyt el. — Nagyon szerette családját, csak neki élt. Felesége Márta és három kislánya gyászolják. — Nyugodjék békében!

## OLASZORSZÁG

**Keresztelések: Milano: Tassi Giancarlo** szül. **Tölgyes Éva**, kit szülei nem kereszteltettek meg, most 27 éves korában, első gyermekét várva, 1981. jún. 28-án felvette a kereszttség szentségét; — **Piacenza:** November 7-én megkeresztelték **Savi Veronikát** és **Zoltánt**, S. Giuseppe és Szomor Hajnalka gyermekeit; — **Pistoia:** November 15-én megkeresztelték **Gábor Riccardót**, Dott. Arch. Di Rocco Maurizio és Sztavroszky Ildikó első gyermekét. Keresztmama a Firenzeben lakó Almási Melinda volt; — **Zoagli (Genova):** December 6-án megkeresztelték **Marco Tibort**, Olcese Ilario és Kelemen Beatrice második gyermekét. — Isten áldása legyen a megkereszteltek és családjukon!

**Házassági évforduló: Milano:** Ing. Lanzmann Edmondo és Pazella Adelina. febr. 7-én a magyar szentmise keretében ünneplik házasságuk ötvenedik évfordulóját.

**Halálozások: Brescia: Vitéz Szakvály János** ny. vezérkari ezredes, 75 éves, 1981. nov. 15-én; — **Messina: Wittner József**, 74 éves, nov. 23-án; — **Róma: Dipierro Carlo**, Kovateis Mária férje, 49 éves, szept. 20-án; — **Szaiay Cuzzi Mária**, 80 éves, nov. 25-én elhunyt. — **Róma:** december 4-én, 71 éves korában meghalt **Mons. Dr. Ladomérszky Miklós**, ny. egyetemi tanár. A Vatikánváros temetőjében helyezték örök nyugalomra! — Adj, Uram, örök nyugodalmat nekik!

## SVÁJC

**P. Cserhádi Ferenc**, a Bern-i Magyar Misszió vezetőjének új címe: Rainmattstr. 18, CH-3011 Bern.

**Szeretettel meghívja önt a Berni Katolikus Misszió 1982. február 13-i családi estjére Bernbe, 18.00 órára a Bruder Klaus plébánia dísztermében. Magyaros konyha.**

**Afrány Attila magyar nótákat játszik és régi slágereket énekel.**

**Tombola — Bevétel az új magyar menekültek javára.**

## „Gyergyói havasok“ Dél Tiroiban

1981 december 26-án még a Szenteste emlékével, örömeivel szívükben, ült vonatra, autóra vagy autóbuszba — közel 300 cserkész, cserkészszülők és cserkészbarátok, hogy délutánra, estére Szent Jakabfalvára érjenek és résztvegyenek a téli tábor sok szép örömeiben. Volt nagy ujjongás, mikor — megkésve bár, de törve, nem, — megérkeztek a müncheni buszok és velük együtt a tábor háza — Gyurkabá — is. Remek idő volt sieléshez, így másnap megindult a tábor a hegyekbe sportolni. A cserkészek apraja-nagyja élvezte a sielés nyújtotta örömeiket. Délutánonként kipirult arcú, vidám fiatalság érkezett haza a Kapellenhofi tanyánkra. — Minden este megvolt a maga izgalma, hol vidám, hol komoly oldalról. — A bensőséges évvégi hálaadást a tábor liturgikus csoportja állította össze.

Bármilyen program volt esténként — érezni lehetett, hogy gondosan állították össze, amiért fiatal vezetőinket dicséret illeti. Szívvel, lélekkel cserkészek voltak és lelkiismeretesen résztvettek a vezetésben is. Nagy öröm ez számunkra, hiszen eddigi munkánk nem volt hiábavaló: Az egész táborra jellemző volt a fegyelmezettség és cserkészies viselkedés.

A Szilveszter és farsang esték műsora valóban szórakozást nyújtott kicsinek, nagynak. Január 1-én a Székely este maradandó élményt adott mindnyájunknak. — Így lehetne minden estének az eseményét külön feljegyezni. — Vendég-cserkészeink, Argentínából, Braziliából biztosan megelégedett szívvel és telve élményekkel térnek haza szüleikhez.

Utolsó napon hálás szívvel köszöntük meg a jó Istennek az elmúlt szép napokat és hogy, cserkészek lehetünk és szeretetünkkel szebbé tehetjük a világot, de legalábbis közvetlen környezetünket.

**Prezenszky Edit cst.**

## MEGVAN A TRABANT!

Örömmel közöljük kedves olvasóinkkal, hogy **S. Bandi** otthoni honfitársunk részére, aki a háborúban mindkét kéz- és lábfejét elvesztette és ma négy szép gyermek édesapja, az „Életünk“ karácsonyi számában meghirdetett gyűjtés eredményes volt: **Horváth Kálmán SJ** skandináviai főlelkész ezt írja: „Az S. Bandi-akciónkra sokan gyorsan és igen sok esetben könnyekig meghatódottan válaszoltak olvasóink közül. Az máris biztos, hogy a **Trabant** (kis speciális autórakkantak részére. Szerk.) meglesz.

Együtt örülünk a skandináv főlelkész-szel, különösen annak, hogy nem vészett ki még a tevékeny szeretet!

Többen küldték az „Életünk“ Szerkesztősége címére is adományokat, amiket az akció lezárásakor nyugtázva eljuttatunk Horváth Kálmán atya címére.

## Kiadóhivatalunknál kapható könyvek

**Mindszenty József: Napi jegyzetek** 480 old. vászon köt. DM 32.— § 15.—  
**Kardinal Mindszenty: Erinnerung** 4. kiad. vász. köt. DM 40.— § 22.—  
**Közi Horváth József: Mindszenty bíboros**, zsebkiad. DM 6.— § 4.—  
**Az Irodalom Világa.** Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 old. vászon köt. DM 15.— § 10.—  
**Szamosi József: Máriacelli emlékkönyv**, képes kalauz 46 képpel, ebből 32 színes. DM 12.— § 6.—  
Légiszállításhoz + portóköltés.

Megrendelhetők: az „Életünk“ kiadóhivatalánál, Oberföhringerstr. 40, D-8000 München 81, W. Germany.

## Felhívás

A Magyar Szentkorona-emlékmű Előkészítő Bizottsága 1981 november 25-én megalkult Münchenben magyar intézmények és szervezetek részvételével.

Célja, hogy Mattseeban, Salzburg mellett, ahol a magyar Szentkorona 1945 április 24-től július 26-ig el volt ásva, méltó emlékművet állítson. A gránit-emlékmű felavatására 1982 koraőszén kerül sor. A szürkeas anyagiak előteremtésére az európai és tengerentúli magyarság legszélesebb rétegeinek a bevonásával gyűjtés indult meg.

Az emlékművel kapcsolatos munkálataikról és a gyűjtésről időről-íde a sajtóban tájékoztatunk.

Adományokat, megajánlásokat a következő bankszámlára: MEB Szentkorona Emlékmű, Bay. Vereinsbank München Nr. 145625 kérjük.

A Magyar Szentkorona-emlékmű Előkészítőbizottság nevében:

Dr. Harangozó Ferenc

a Mindszenty-Alapítvány tanácsosa

Dr. Fáy Gedeon

a Ny. Európai magy. ref. Lelkigondozó-Szolgálat élnöke

Dr. Stankovich Victor

az Eur. Szab. Magyar Kongresszus elnöke

v. Katona Sándor

a Németorsz. Magy. Szervezetek Központi Szöv. elnöke

v. Radnóczy Antal

a Vitézi Rend h. főkapitánya,

a Ludovikás Egyes. elnöke

### A MAGYAR CSERKÉSZSZÖVETSÉG EURÓPAI KERÜLETE

hagyományos húsvéti REGŐS TÁBORÁT  
1982. április 3—12-ig tartja Burgenlandban  
Felsőőrött (Oberwart).

Erre a vidék, élményekben gazdag húsvéti táborra szeretettel hívjuk az európai kerület csapatait, és a szórványban élő cserkészeket.

Jelentkezési határidő: 1982. március 20. Az érdeklődőknek örömmel küld részletes ismertetőt az európai kerület parancsnoksága. — D-8 München 81. Oberföhringerstr. 40. — Ungarischer Pfadfinderbund. Tel.: (089) 98 26 37-38.

Táborparancsnokság

### NAGY MAGYAR TALÁLKOZÓ A MUSICA HUNGARICA

KÖLNI KÖNYV ÉS HANGLEMEZ  
KIÁLLÍTÁSÁN

1982. március 27—28-án szombaton és  
vasárnap a

„MINDSZENTY MAGYAR HÁZBAN“

Thieboldsgasse 96

Mindenkit szeretettel meghív

Katkó Sándor és neje

Rümannstr. 4. 8 München 40.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, Németországban tanácsadás, állampolgársági és menekültügyi kérdésekben, valamint peres ügyekben segít. — Daimlerstr. 249. D-4040 Neuss. Tel.: (021 01) 54 13 17.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállal fordításokat magyarról németre és németről magyarra. — Postfach 162, D-8000 München 1 - Telefon (089) 3 00 21 62

### HAZAI HENTESÁRÚ

	DM
1 kg Grillkolbász vakuum	16.—
1 kg Kolbász	16.—
1 kg Kolbász friss füstölt	14.80
1 kg Véreshurka rizsával	12.—
1 kg Májashurka rizsával	12.—
1 kg Disznósajt	14.80
1 kg Tokaszalonna	10.80
1 kg Vastag szalonna	14.—
1 kg Tepertő	16.—
1 kg Csülök	12.—
1 kg Borda	12.—
1 kg Sonka	24.—

A szállítás utánvételes, 5 kg felüli rendelésnél portómentes, csak csomagolási és gyorscsomagdíjat számítunk.

Michael Taubel, Metzgermeister

Peter-Rosegger-Str. 3.

6710 Frankenthal/Pf.

Telefon: 06233 / 62693

### HIRDETÉSEK

A '82-től megváltozott új „Gépjárművezetői vizsga kérdése“ magyar nyelven, DM 45.— áron kapható: Dr. L. Deák, 8000 München 70, Johann Cianze Str. 43.

Az első teljes Káldi-féle magyar bibliafordítás (Bécs 1620-ból) jól megőrzött példánya eladó. — Érdeklődni: Tel.: (089) 59-10-97 vagy írásban az „Életünk“ Szerkesztőségénél.

Svájcban élő 51-éves jömegjelenésű és jókedélyű, egészséges özvegyember élettársat keres gyermektelen, egyedül élő hölgy személyében. Válaszokat Rössz egyedül jelígre a Szerkesztőségbe kér.

Magyar-német hiteles fordításokat gyorsan és lelkiismeretesen elvégez — színvonalas magyarországi társasutazásokat — STUDIEN-REISEN — szervez

Kérjen prospektust!

WILHELM DIVY,

Lindenstr. 50, 7990 Friedrichshafen 1.

Telefon: 07541 / 71391

### MAGYAR LELKIGYAKORLAT

Fribourg-ban (Svájc), a Bertigny lelki-gyakorlatos házban: 1982. március 19-én péntek estétől március 21. vasárnap ebéd utánig. A lelki-gyakorlatot P. Bács-vary Róbert SJ tartja.

Részvételi díj teljes ellátással személyenként Fr. 90.—, házaspároknak 2 személyre Fr. 160.—. Jelentkezés március 10-ig:

Huba Judit - Neptunstr. 10. - 8032 Zürich  
Telefon: 01 / 251 55 54, este 8 után

Kedvezményes áron kapható!

### AZ IRODALOM VILÁGA

A könyv az irodalomelmélet alapkérdéseit tárgyalja, bő szemelvényeket nyújtva a világirodalom remekíróinak műveiből. Pl. csak a költői műfajokat ismertető fejezeteket 100-nál jóval több gyönyörű vers illusztrálja.

Tanároknak, felsős diákoknak és az irodalom iránt érdeklődőknek melegen ajánljuk.

A több mint 300 oldalas szerkiállítású, egészségvesztésű könyv ára csak 15.— DM, tengerentúli 10.— \$ + postaköltség.

Rendelje meg az „Életünk“ címen!

### KÉRJUK OLVASÓINKAT, HOGY ELŐFIZETÉSÜKET RENDEZZÉK!

### „TÉTENY“ Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. BAYER

Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2

Telefon (089) 19-63-93

	DM
Alföldi Olaszrizling	5.10
Alföldi Kékfrankos	5.10
Abasári Rizling	6.15
Debrői Hárslevelű	6.15
Badaacsonyi Kéknyelű	6.50
Badaacsonyi Szürkebarát	6.60
Soproni Kékfrankos	6.40
Villányi Burgundi	6.60
Hajó Cabernet	6.50
Boglári Olasz Rizling	5.95
Boglári Kékfrankos	5.95
Boglári Cabernet — rosé	5.95
Tokaji Aszú 4 puttonyos	13.50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	11.50
Vilmos körtepálinka	23.50
Császárkörte	18.50
Keoskeméti barackpálinka	25.—
Hasas barackpálinka	23.—
Cseresznye pálinka	23.—
Szilva pálinka	21.—
Kosher szilvapálinka	29.—
Hubertus	18.50
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	26.—
Beverage Bitters (Unic.)	14.50
Pick szalámi kg.	24.—
Csabai kg.	21.50
Gyulai kg.	20.—
Süli Debreceni kg.	15.—
Süli kolbász kg.	16.—
Kalocsai tarhonya 1/2 kg.	3.10
Nagykoktatásza 1/2 kg.	3.40
Lebbencs 1/2 kg.	3.40
Kiskocka, cérnametelt 100 gr.	—89
Paprika káposztával 700 gr.	4.40
Bogyiszlói paprika (erős) 700 gr.	4.10
Hegyes paprika csipős 700 gr.	4.40
Hegyes paprika kevésbé csipős	4.40
Házi kolbász kg.	18.50
Disznósajt kg.	12.50
Véres-májás hurka a téli időszakban	12.50

Üvegárut is szállítunk!

### KERESÉS

Steigerwald-Szilass Veronika, született 1935-ben, ottthon élt Budapest-Csillaghegyen 1956-ig. Édesapja filmrendező, édesanyja francia származású uszónő. — 1957-ben Hohenlimburg/Mainz-ban találkozott. — Hírt kér tőle vagy felőle barátnője: Albrecht Csörgei Rózsa, 71060 Heilbronn-Böckingen, Schollenhal-denstr. 25.

### M E G J E L E N T

Varga László:

KÉREM A VÁDLOTT FELMENTÉSÉT!

című könyvének második kiadása.

Ára: keménykötésben \$ 12.50

Megrendelhető: Püski-Corvin kiadónál: 1590 Second Av. New York. N. Y. 10023, vagy egyéb könyvtárosszolgálatnál.

### M. SZERDAY METROPOLITAN VERLAG

Könyv — hangkassza — ajánlata

	Sfr.
Krúdy Gyula: Pókháló pa'ackok	17.—
Krúdy Gy.: Régi székelyek között	13.—
Csokonai: Minden munkája I. II.	33.—
Dömötör: A magyar nép hiedelemvilága	24.—
R. Merle: Védett férfiak	15.—
Lengyel D.: Magyar mondák — a török világból és a kuruc korból	14.—
Th. Mann: József és testvérei I. II.	37.—
Passuth L.: Sárkányfog	32.—
Passuth L.: Meduzafej	27.—
Passuth L.: Esőisten siratja Mexikót	20.—
Gonda-Niederhauser: A Habsburgok	21.—
Verne: Sándor Mátyás	14.—

és minden más Verne könyv raktáron.  
Szótárak, nyelvkönyvek, lexikonok különféle árakon.

### M A G D A S Z E R D A Y Teichweg 16

CH-4142 Münchenstein/Schweiz  
Telefon: (061) 46-59-02

### KÖNYVÜJDONSÁGAINK 1982!

	DM
Varga László: Kérem a vádolt felmentését II. kiad. kötve	35.—
Király Béla: Az első háború szocialista országok között	17.—
Gombos Gyula: Igazmondók	29.—
A Forradalom Tanúi: 1956. kötve	35.—
(Az UNO különbizottságának jelentése)	
Lakatos Géza: Ahogyan én láttam	27.—
Bibó István összegyűjtött munkái I.	51.—
Janics: A hontalanság évei II. kiad.	47.—
Badiny Jós: Káldeától Ister-Gamig I.	30.—
Badiny J.: Káldeától Ister-Gamig II.	30.—
(A Sumir-Magyar Nyelvazonosság bizonyítékai. Újdonság	47.—
Badiny J. Mah-Gar a Magyar!	20.—
Badiny J. Az Ister-Gami oroszlanok	20.—
Wass A.: Csaba tört. regény	32.—
Wass A.: A kastély árnyékában	33.—
Székelly Mózes: Zátony	33.—
Vándor Györgyi: Szenteste a restiben	16.—
Moldova: A Szent Imre induló... és Elhúzódo szűzesség. A két mű	20.—
Szabó Magda: Régimédi történet	14.—
Claire Kenneth könyvei állandó raktáron!	
A világon megjelent minden forgalomban lévő magyar könyv szállítható.	
Hanglemezekben gazdag választék	
MUSICA HUNGARICA - Rümannstr. 4.	
8 München 40. Tel.: (089) 30 50 43	

### A KAISERSLAUTERNI

#### SZIRMAI ARCHIVUM KÖZLEMÉNYE

Számos érdeklődőnek hozom tudomására, hogy a Szirmai Archivum központi kiadványait megrendelésre sajnos nem küldhetjük. Az utóbbi időben főleg Szirmai Károly Szavak Estéje — Mindig elválni valakitől... és Az Idő Hídján című könyveket keresik, valamint dr. Szirmai Endre: A Magányos Óriás I.-II. kötetét és a nemrégiben megjelent „Biographie der Erinnerungen“ 1981. 795 old. I. kötetét. A SZIRMAI ARCHIVUMOK kiadásai (Stuttgart-Tokyo-New York) Prof. Szirmai döntése alapján könyvtári forgalomba nem kerültek és példányonként nem vásárolhatók.

A fenti kiadványok iránt érdeklődők megtalálhatják a kölcsönzésre szánt példányokat minden nagyobb egyetemi könyvtárban világszerte (tehát nemcsak azon egyetemi vagy akadémiai könyvtárakban, ahol Szirmai Gyűjtemény, vagy Archivum létesült).

Honfitársi üdvözléssel:

Dr. Létmányi István — Czákó Tibor

### ÉLETUNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal  
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40  
Telefon: (089) 98 26 37.

Felölös Kiadó:  
a Magyar Kat. Főlelkésziség.

Felölös szerkesztő:  
Dr. Harangozó Ferenc,  
Seelsorger.

\*

Redaktion und Herausgeber:  
die Ungarische Oberseelsorge,  
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.  
Abonnement: DM 15.— pro Jahr und Exemplar; nach Übersee DM 25.—

#### ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a Kiadóhivatal küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 15.— DM, vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légipostával 25.— DM. Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postcheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath.

Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto:  
München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,  
Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge  
„Életünk“

Druck: Danubia-Druckerei,  
Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

### NEMZETŐR KÖNYVEK

	DM
Gombos Gyula: Igazmondók	20.—
Szoltsenyicin: Gulag szigetecsoport I.	30.—
Szoltsenyicin: Gulag szigetecsoport II.	30.—
582 old. Oroszból fordította Szenté I.	30.—
Fehérvári István: Börtönvilág Magyarországon, füzve	21.—
Közi Horváth József: Magyarország és kereszténység 56-ban	6.—
Rozanich István: A másik partról (versek) füzve	12.—
Tollas Tibor: Égygyűrűk (versek) vászonkötésben	15.—
Tollas Tibor verses magnokazettája	15.—
Dálnoki Veress: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászon 90.—	
Megrendelhető a könyv árának beklüldésével: Nemzetőr, 8 München 50. Ferchenbachstr. 88. címen.	

### Magyaros ételek polgári áron,

Zürichben a Restaurant

„BAUCHNUSCHTI“  
ban. Schöneggestr. 15. - a Langstr.  
nél.

Nyitva: hétfőtől—szombatig 9-24  
óráig, vasárnap 18-24 óráig.

### MÉG KAPHATÓ

#### Juhász László

#### MAGYAROK AZ ÚJVILÁGBAN

című új könyve, amely az első világháború ösüktől a századforduló kivándorlási hullámig követi az amerikai magyar nyomokat.

Ára: 15.— DM, 100.— öSch, 7.— \$.  
Megrendelhető: Dr. Juhász, Bülowstr. 10/1  
D-8000 München 80

A szerző két korábbi könyve:  
„Bécs magyar emlékei“ és „Burgenland“  
E L F O G Y O T T

### MAGYAR HENTES — VIKTOR PAL

Lerchenstrasse 29. D-7063 Welzheim

Telefon: 07182 / 67 36

	DM
1 kg. Kolbász, füstölt	16.—
1 kg. Kolbász, friss, sütni és grilleznivaló	15.—
1 kg. Debreceni	16.—
1 kg. Disznósajt, csipős	10.—
1 kg. Disznósajt, gyomorban, füstölt	12.—
1 kg. Balkán füstölt májas	12.—
1 kg. Balkán füstölt véres	10.—
1 kg. Hurka, sütnivaló, rizsával, vérel vagy vér nélkül	10.—
1 kg. Fokhagymás sonkaszalámi	16.—
1 kg. Paprikás Pusztaszalámi	16.—
1 kg. Lengyelsonkaszalámi (90 % soványhús)	20.—
1 kg. Főtt-tokapaprikás szalonna	12.—
1 kg. Angolszalonna	20.—
1 kg. Hasaalja szalonna, magyarosan	12.—
1 kg. Hátsó sonka, füstölt,	20.—
1 kg. Fehér sós-szalonna (vastag)	10.—
1 kg. Paprikás Lengyel Kolbász	12.—
1 kg. Orig. Pick- vagy Herz-szalámi	26.—
1 kg. Orig. Szegedi Paprikás-szalámi	26.—

Minden árut légmentes csomagolásban utánvétellel szállítok.